20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1994, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 180 (683)

Ազգ

Azg
armenian daily

SABCO
OVERSEAS TRADING LTD.

LIMASSOL CENTRE,
BLOCK B, SUITE 307,
P. O. BOX 6543
TEL +357-5-370962
FAX. +357-5-370945

OUR BANKERS: B. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS: FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS: BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS: HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS

Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար
Կիպրոսի եւ Ռոտերդամի պահեստներից

ՇԱՔԱՐ, ՄԹԵՐՔ, ԽՄԻՉՔ, ԿԱՅԼՈՒՅՔ

ուղիղ հասցեատիրոջը՝ ծովով եւ ինքնաթիռով

ՀԱՆԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական սփյուռքի աջակցությունը ղարաբաղյան պատերազմին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: Ղարաբաղյան հիմնահարցը միավորեց եւ ուժեղացրեց հայկական սփյուռքը, որը սփռվել էր աշխարհով մեկ օսմանյան Թուրքիայում 1915 թվականի եղեռնից հետո, գրում է «Ֆայնենշլ թայմս» թերթը՝ սեպտեմբերի 16-ին տպագրված «Հայկական սփյուռքի վրեժը» հոդվածում: Երբ դեռեւս սառը տարի առաջ հայկական կազմակերպությունները արտասահմանում քաղաքական հալածանքի սակ էին, մեծ մասամբ թուրք դիվանագետների դեմ երկարատեւ ահաբեկչական գործունեության հետեւանքով, ապա այժմ իրավիճակը կտրուկ փոխվել է: Այնպիսի կազմակերպություններ, ինչպիսին են Ամերիկայի հայկական համագումարը եւ Հայ հնդափոխական դաշնակցությունը, գործելով ԱՄՆ-ում, Ֆրանսիայում, ՄԱԿ-ում իրենցից ներկայացնում են աշխարհի առավել արդյունավետ լոբբիներից մեկը, նշում է հեղինակավոր ամերիկյան թերթը: «ԱՄՆ-ի կառավարությունում արդեն ոչ ոք չի կարող շրջանցել Հայաստանի շահերը», մեջբերում է թերթը վաշինգտոնյան քաղաքագիտական պատմության կարծիքը:

Շնորհիվ հայկական լոբբիի ազդեցության, 1993 թվականին Հայաստանը ստացավ 195 միլիոն դոլարի ամերիկյան օգնություն, ինչը երկրորդ ցուցանիշն է Ռուսաստանից հետո մնացյալ խորհրդային հանրապետություններում մեջ: Միեւնույն ժամանակ Ադրբեջանն ընդհանրապես զրկված է ամերիկյան օգնությունից՝ Հայաստանին եւ Լեռնային Ղարաբաղին շրջափակելու պատճառով: Հայկական լոբբին ապավինում է ամերիկյան շատ օրենսդիրների: Այսպես օրինակ, կոնգրեսմեն Ջոզեֆ Քենեդիի նախընտրական արշավի ավելի քան 10 տոկոսը վճարել է ԱՄՆ-ի հայկական համայնքը: Եւ, ինարկե, սփյուռքի օգնությունը շատ բանով կանխորոշեց բեկումը ղարաբաղյան պատերազմում, երբ ճկաշի ունենանք, որ միայն անցած փետրվարին Կալիֆորնիայում անցկացված հեռուստամարաթոնի ընթացքում Ղարաբաղի համար հավաքվեց 1,5 միլիոն դոլար, նշում է «Ֆայնենշլ թայմսը»:

Գնդակոծումներ հրադադարի խախտման ակնկալիքով

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԿԱՍՏ: Առայժմ ձեռնոտի մնալով լայնածավալ գործողու[illegible]ների ղինձլուց, ադրբեջանական ռազմական կազմավորումները հայկական կողմին զինադադարի խախտման մեջ ներքաշելու ակնկալիքով՝ ամեն կերպ փորձում են լարվածության մեջ պահել հայ-ադրբեջանական սահմանային գոտին: Շարունակվում են Հայաստանի սահմանամերձ տարածքների պարբերաբար գնդակոծումները: ՅՅ պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից ստացված տեղեկությունների համաձայն, սեպտեմբերի 18-ի կեսօրից հետո զենիթային կայանից, ականանետներից եւ հրանոթային զինատեսակներից ադրբեջանական ռազմական կազմավորումները մոտ երկու ժամ ռմբակոծել են Տավուշի շրջանի Չինար գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Ավելի ուշ, ժամը 19-ից մինչեւ ուշ գիշեր հրանոթային կրակ է բացվել Իջեւանի շրջանի Այգեձոր, Ոսկեպար, Սարի գյուղ գյուղերի ուղղությամբ: Խուսափելով ակտիվ ռազմական գործողությունների մեջ ներքաշվելու եւ հրադադարի խախտման վտանգից, հայկական սահմանապահ ուժերը ձեռնոտի են մնացել պատասխան գործողությունների ղինձլուց:

■ Բաքու Էլչիբեյը ազդարարել է մասնավոր հանգիստման ավարտը: Նախագահի հայտարարությունում, որն ստացվել սեպտեմբերի 19-ին ասված է, որ ռազմական ղեկավարի մասին ծառայությամբ, ասված է, սեպտեմբերի 8-9-ը Մոսկվայում կայացած Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի եւ Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի միջեւ կայացած բանակցությունների [illegible]: «Ամրագրված է զինադադարը, որը հակամարտող կողմերը պարտավորվեցին պահպանել մինչեւ համաձայնագրի ստորագրումը, նշում է Ռ-Դ նախագահը: Առաջարկվում է ձեռք բերել կարգավորման ամենադժվարին հիմնահարցերի շուրջ: Ինչպես, անցումը խաղաղության կայունության փուլային զիջումներ: Ի-րական հնարավորություն է ստեղծվել հասնել վճռական բեկման»: Բաքու Էլչիբեյը ընդգծեց, որ Ռուսաստանը «ոչ միայն ալիքում է դրան, այլեւ համաձայնեցնում է կողմերի հնարավորը: Ընդհանրապես աշխարհն ու աշխարհի խաղաղության հաստատմանը: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

ՆԱԽԸ

Այսօր Բաքվում կկնքվի «Գյուլիստանի» պայմանագիրը

Ադրբեջանական զանգվածային լրատվության միջոցների համաձայն, շուրջ 3 ամսի տեւած բանակցություններից հետո այսօր Բաքվում Ադրբեջանի ղեկավարությունը համապարփակ մի պայմանագիր կստորագրի արեւմտյան մի շարք նավթային ընկերությունների, այդ թվում «Բրիտիշ պետրոլեում», «Ամոկո», «Լուկօյլ», «Թուրքիշ պետրոլեում», «Ամոկո» եւ այլ կազմակերպությունների հետ: Բաքվում կայացած բրիֆինգում Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը հայտարարել է, որ պայմանագրի ստորագրման արարողությունը տեղի կունենա «Գյուլիստան» պալատում, լրագրողների մասնակցությամբ: Բանն այն է, որ ավելի վաղ ադրբեջանական լրատվական միջոցները բազմիցս հայտարարել էին, թե պայմանագիրը կստորագրվի առանձին կամ նույնիսկ արդեն ստորագրվել է, սակայն հետագայում պարզվում էր, որ լուրերը կեղծ են:

Հեյդար Ալիեւը հայտարարել է, թե անցնելով իշխանության ինքը սառեցրել էր բանակցությունները, քանի որ պայմանագրի հին նախագիծը չէր համապատասխանում ադրբեջանական ժողովրդի շահերին: Թե որքանով է համապատասխանում նոր նախագիծը առայժմ հայտնի չէ: Հայտնի է միայն, որ վերջերս այն ճնշարկվել է նախագահի աշխատասում հանրապետության Գերագույն խորհրդի եւ կառավարության պատասխանների հետ համատեղ նիստում:

Տես # էջ 3

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

Նախագահ Տեր-Պետրոսյանը ժամանեց Բուխարեստ

Երկու ժողովուրդների հարաբերությունը դարերի ընթացքում եղել է անսասան

ՅՈՒԼԻԵՏ ԱՍԱՏՐՅԱՆ,
Հատուկ թղթակից, Բուխարեստ

Սեպտեմբերի 19-ին, առավոտյան ժամը 11-ին, Բուխարեստի Օտոպենի օդանավակայանում վայրէջք կատարեց ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախագահական ինքնաթիռը: ՀՀ նախագահին առաջին տիկնոջ հետ զուգակցում անցած իր պատվիրակություն, որի կազմում են արտգործնախարար Վահան Փափազյանը, Արդյունաբերության նախարար Արմեն Եղիազարյանը, ազգային անվտանգության վարչության պետի պաշտոնակատար Դավիթ Շահնազարյանը, նախագահի մամուլի քարտուղար Լեւոն Զուրաբյանը, Արմենտելի գործադիր տնօրեն Ալեն Անժինյանը, հեռուստառադիոընկերության նախագահ Տիգրան Հակոբյանը, ԱԳՆ աշխատակիցներ, լրագրողներ, երկօրյա պաշտոնական այցով ժամանում են Բուխարեստ, հանդիպելու ռումին ղեկավարների հետ եւ քննարկելու երկուստեք հետաքրքրություն ներկայացնող հարցեր: Ռումինիայի եւ Հայաստանի ազգային դրոշներով զարդարված օդանավակայանում Հայաստանի պատվիրակությանը դիմավորեցին Ռումինիայի արտգործնախարար Տեոդոր Մելեշկանուն, Ռումինիայի Հայոց հոգեւոր առաջնորդ Տիրան արքեպիսկոպոս Մարտիկյանը, ծայրագույն վարդապետ, պրոֆեսոր Զավեն Պարոնյանը, Ռումինիայի խորհրդարանի ներկայացուցիչների պալատի պատգամավոր, խորհրդարանի ազգային փոքրամասնությունների հանձնաժողովի նախագահ, ռումինահայոց միության նախագահ Վարուժան Ոսկանյանը եւ Ռումինիայում Հայաստանի դեսպան Գեւորգ Ղազինյանը եւ այլք: Այնուհետեւ նախագահական շքախումբը մեկնեց Ռումինիայի նախագահի նստավայր Կոտրոչեն պալատ, որի առջեւ պատվով էր բանել Ռումինիայի ազգային զվարթիան: Երկու երկրների օրհներգերի հնչյուններից հետո նախագահ Իոն Իլիեսկուն դիմավորեց Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին եւ բարձրաստիճան այլ պաշտոնյաների եւ առաջնորդեց իր նստավայր: Լրագրողների հետ կարճ հանդիպումից հետո, երկու նախագահները ֆրանսերենով խոսքեր փոխանակեցին: Իոն Իլիեսկուն եւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը մեկ ժամից ավելի առանձնազրույց ունեցան: Երկու երկրների պետերը մտքեր փոխանակեցին բազկային եւ կովկասյան շրջանների հակամարտությունների, դրանց լուծման ուղիների վերաբերյալ, քննարկեցին միջազգային կազմակերպություններում Ռումինիայի եւ Հայաստանի միջեւ համագործակցության հարցը, խոսեցին վաղը ստորագրվելիք բարեկամության եւ համագործակցության պայմանագրի շուրջ, առանձնազրույցից հետո տեղեկացրեց նախագահի մամուլի քարտուղար Լեւոն Զուրաբյանը: Այնուհետեւ հայկական պատվիրակությունը ժամանեց Բուխարեստի ազգային զբոսայգի, դարձյալ Հայաստանի եւ Ռումինիայի օրհներգերի ներքո նախագահ Տեր-Պետրոսյանը ծաղկեպսակ դրեց Անհայտ զինվորի հուշարձանին: Կեսօրից հետո ՀՀ նախագահն իր նստավայրում, Չաուշեսկուի նախկին պալատներից մեկում, ընդունեց վարչապետ Նիկոլայե Վըկըրոյուին: Խոսվեց երկու երկրների միջեւ միջկառավարական համաձայնագրերի, տնտեսության, գիտության եւ մշակույթի ոլորտներում համագործակցության մասին: Հանդիպմանը մասնակցում էին նաեւ Հայաստանից ժամանած բարձրաստիճան պաշտոնյաները: Պետական պատվիրակությունների միջեւ բանակցությունները շարունակվեցին երեկոյան, Պոտոչեն պալատում:

Տես # էջ 2

ԹԲԻԼԻՍԻ

Քաոս Վրաստանում

Անկախության նվաճումով Վրաստանը երբեմնի ամենաբարգավաճ խորհրդային հանրապետություններից մեկը, ավելի է թաղվում քաոսի մեջ եւ այսօր հազար հազարավոր մարդկանց սով է սպառնում այնտեղ: Այդ մասին ասվում է ուրբաթ օրը ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում տարածված հաղորդման մեջ: 1994 թվականի սկզբին արժեզրկման մակարդակը հասել էր 2000 տոկոսի, իսկ ազգային արժույթը 1993 թվականի սեպտեմբերին շրջանառության մեջ դրվելուց ի վեր արժեզրկվել էր մի քանի հազար անգամ: Պետությունը օտարերկրյա տարադրամ չունի անգամ առաջնահերթ ապրանքները ներմուծելու համար: Սոցիալական ապահովության համակարգը, որը թոշակներ ու նպաստներ էր տալիս 1,5 միլիոն մարդու, փաստորեն փլուզվել է: Զառամյալներն ու երեխաները ապրում են աղքատության մռայլ փողոցներում, իսկ ընտանիքները վաճառել են ունեցվածքը, որպեսզի սննդամթերք գնեն, նշվում է հաղորդման մեջ: Միջազգային կազմակերպություններն արդեն 2000 տոննա պարենամթերք են մատակարարել Վրաստանին: Անցյալ տարվա սկզբից, միայն պարենավորման համաշխարհային ծրագիրն արտակարգ պարենային օգնություն է ցույց տվել 106 հազար տարագրյալների, բայց այդ ընթացքում կացությունը վատացել է: «Պարենավորման համաշխարհային ծրագիրը զգալիորեն կընդլայնի իր արտակարգ օգնությունը Վրաստանի Հանրապետությանը, որպեսզի կերակրի գոնե 500 հազար տարագրյալների եւ քաղաքական հակամարտությունից, քաղաքական անկայունությունից ու տնտեսական անկանոնություններից տուժող մյուս անձանց», ընդգծվում է հաղորդման մեջ: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱՇԽԱՐՀ

Հաիթի. Ներխուժում չեղավ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնը կիրակի երեկոյան հայտարարեց Հաիթիի ռազմական կառավարողների հետ ձեռք բերված համաձայնության մասին, որը նախատեսում է նրանց ինքնահեռացումը իշխանությունից եւ դրա հանձնումը խաղաղ ճանապարհով օրինական ընտրված նախագահ Արիստիդին: Բայց, հայտարարեց Քլինթոնը, չնայած Հաիթիի ռազմական ղեկավարների համաձայնությանը՝ կամավոր զիջել իշխանությունը երեք տարի առաջ տապալված նախագահ Արիստիդին, ԱՄՆ-ի զորքերը այնուամենայնիվ բազմազգ ուժերի կազմում ափ կիջնեն կղզի՝ ապահովելու համար ձեռք բերված համաձայնության կատարումը:

ԱՄՆ-ի նախագահի այս հաստատ հայտարարությամբ եկողը ունեցավ Պորտ Օ Պրենսում կայացած Հաիթիի ռազմական պատվիրակության եւ նախկին նախագահ Ջիմի Քարտերի գլխավորած ամերիկյան պատվիրակության բանակցությունների ավարտման կապակցությամբ:

Քլինթոնի խոսքերով, գեներալ Սեդրասը համաձայնվեց հանձնել իշխանությունը միայն այն բանից հետո, երբ տեղեկացավ, որ ԱՄՆ-ի ավիակիրներից օդ են բարձրացել 61 ինքնաթիռ դեսանտայիններով եւ ուղղվել դեպի Հաիթի:

Ձեռք բերված համաձայնագրով ռազմական իշխանությունները անմիջապես կհեռանան այն բանից հետո, երբ Հաիթիի պառլամենտը օրենք ընդունի ներման մասին, որի նպատակն է հետապնդումներից պաշտպանել երեք տարի առաջ տեղի ունեցած ռազմական հեղաշրջման ղեկավարներին եւ նրանց կողմնակիցներին: Սակայն, ըստ նախագահի, այդ բոլորը պետք է տեղի ունենա հոկտեմբերի 15-ից ոչ ավելի ուշ:

Բաքվի դռները բաց են թուրք զինվորների համար

Թուրքական «Հյուրիյեթ» թերթի հաղորդման համաձայն, ադրբեջանական խորհրդարանի ղեկավար Ռասուլ Գուլիեւը հայտնել է, որ Լաչինն ու Շուշին եղել են Մոսկվայի խաղաղ բանակցությունների ժամանակ քննարկվող գլխավոր հարցերից: Թուրքական լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ նա հայտնել է, որ իրենք ՆԱՏՕ-ի Միխեկի խմբի ղեկավար Յան Էլիասոնի հետ համաձայնագիր են կնքել խաղաղարար զորքերի 300-400 զինվոր մտցնելու մասին, որոնցից 64-ը անզեն դիտորդներ են, մնացածը՝ զինված:

Վերջում նա ավելացրել է. «Մենք ուզում ենք, որ զինվորները լինեն Թուրքիայից, իսկ նրանց քանակը բնավ կարեւոր չէ»: ԼՏ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

Լ. Տէր-Պետրոսյանը ժամանեց Բուխարեստ

Սկիզբը էջ 1

Ավելի ուշ նախատեսվում է այցելություն Ռումինիայի ուղղափառ եկեղեցու Հայրապետական պալատ, ամենապատիվ պատրիարք Թեոկտիստին։

Սա Հայաստանի բարձրաստիճան պատվիրակությունների երրորդ այցն է Ռումինիա, որն արտասահմանյան երկրներից առաջինը ճանաչեց Հայաստանի անկախությունը 1991 թ. նոյեմբերին։ Մինչ այդ Ռումինիա են այցելել ՀՀ ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը եւ արտգործնախարար Վահան Փափազյանը։ Դեսպան Գեորգի Ղազինյանն ասում է, որ հաջողությամբ ու ակտիվությամբ են զարգանում այս երկրի հետ Հայաստանի հարաբերությունները, որի վկայությունը վաղվա կնքվելիք բարեկամության եւ համագործակցության պայմանագիրն է, Ֆրանսիայից հետո երկրորդը արտասահմանյան որեւէ երկրի հետ։ Հայաստանի դեսպանատունը բացվել է այս տարվա գարնանը եւ Բուխարեստում զբաղեցնում է մի փոքրիկ հարկաբաժին, միջոցները դեռեւս սուղ են։

Ռումինիան 22 միլիոնանոց հանրապետական երկիր է։ Համայնավար Չաուշեսկուի վարչակարգը տապալելուց հետո, 1989-ի դեկտեմբերին իշխանությանը տիրացավ ազգային փրկության ճակատի խորհուրդը։ Հակառակ դրան, այժմ երկրի նախագահն է Իոն Իլիեսկուն, նախկին համայնավար, Գորբաչովի մոսկովյան դասընկեր, որ ներկայացնում է նախկին ազգային փրկության ճակատից սերված Ռումինիայի դեմոկրատական սոցիալիզմի կուսակցությունը։ ԱՓՃ-ի մյուս թեւը՝ դեմոկրատական կուսակցությունը, գլխավորում է նախկին վարչապետ Պետրե Ռոմանը։ Երկրում կան տասնյակ կուսակցություններ, սակայն նրանց հիմնական մասը խմբավորված է բլոկների մեջ, որոնցից ամենաազդեցիկը Կոնվենցիա դեմոկրատիկա հակամարտ ընդդիմադիր բլոկն է, որը միավորում է 19 կուսակցությունների եւ հասարակական կազմակերպությունների։ Այն սկսվել է 1981 թ. աշնանը, տեղական ընտրություններին մասնակցելու նպատակով, սակայն հետագայում պահպանել իր գոյությունը 1992 թ.-ի խորհրդարանական ընտրարշավի համար, նախագահն է Էմիլ Կոնստանտինեսկուն։ Ռումինիայում կենսամակարդակը ցածր է։ Ռումինական փողի փոխարժեքը գնալով ընկնում է։ Ամերիկյան մեկ դոլարի դիմաց ավելի քան 1700 լեյ։ Պետական սեկտորը, ինչպես նախկին բոլոր համայնավար երկրներում, փլուզվում է։ Սակայն վերջին երկու տարվա ընթացքում նկատվում է տնտեսության զգալի աճ, շնորհիվ հաջողությամբ ընթացող սեփականաշնորհման եւ մասնավոր ձեռնարկության ընդլայնման։ Ռումինիան հետեւողականորեն աշխատում է մասնակցել եւրոպական զանազան ընկերություններին, միաժամանակ հավասարակշռելով իր կապերը նախկին խորհրդային եւ հյուսիսաֆրիկյան երկրների հետ։ Հայաստանի դեսպանությունը չորրորդն է նախկին խորհրդային երկրներից՝ Ռուսաստանից, Ուկրաինայից եւ Մոլդովայից հետո, որ բացվեց բալկանյան այս երկրում։ Եւ երկու երկրների ղեկավարները հույսով են, որ երկու ժողովուրդների դարավոր բարեկամությունը շուտով գործնական պտուղներ կտա։

ԵՐԵՎԱՆ

Կդառնա՞ ազգային տուրքը ամենայն հայոց տուրք

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նիստը

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նիստը բացվեց Երեւանում, սեպտեմբերի 17-ին, ՀՀ կառավարության ընդունելությունների տանը։ Նիստին մասնակցելու էին ժամանել հիմնադրամի տեղական 12 հանձնախմբերի, «Ամթ» միջազգային հաշվեքննիչ կազմակերպության ներկայացուցիչներ։ Նիստի բացման նախորդ օրը պատվիրակությունն այցելեց Երեւանի ֆիզիկայի ինստիտուտ ծանոթանալու Հայկական գիտական միջազգային համակարգչային կապի կենտրոնի աշխատանքներին (ծրագիրն իրականացնում է «Հայաստան» հիմնադրամը)։

Նիստը բացեց ՀՀ, ինչպես նաեւ Հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը. «...Երբ ՀՀ որեւէ նախարար կամ Հայաստանի որեւէ ներկայացուցիչ դիմում է որեւէ օգնության խնդրանքով, պետք է մերժել եւ ցույց տալ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամ խողովակը։ Այլապես, ծրագրերի միջեւ շփոթ ու հակասություն է առաջանում։ Նույնը՝ Լեռնային Ղարաբաղի մասին», իր ելույթում մասնավորապես նշեց նա։

Հիմնադրամի կառույցի հետագա զարգացման խնդիրների մասին խոսեց ՀՀ, ինչպես նաեւ հոգաբարձուների խորհրդի փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը՝ համահայկական հիմնադրամը բնորոշելով որպես մեր միասնության գաղափարի իրական մարմնացում։ Նա առանձնապես կարեւոր համարեց համընդհանուր կերպով ազգային տուրքին անցնելու գաղափարը. «Ասեմ, որ այս տարի էլ կան մարդիկ, որ իրենք եւս չեն անցել ազգային տուրքի վճարմանը»։ Փոխնախագահը նշեց նաեւ, որ ճիշտ գործ, մեծ աղմուկ կարգախոսը խորթ է հիմնադրամին, եւ որ հիմնադրամի գործը ոչ թե դրամահավաքի կազմակերպումն է, այլ անընդհատ գործընթացը, որի տրամաբանական շարունակությունն է նաեւ սփյուռքի բանկի ստեղծումը, ընդհուպ մինչեւ մասնաճյուղը հայկական գաղութներում։

Հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Մանուշակ Պետրոսյանը ներկայացրեց կազմակերպության գործունեության տարեկան (93 օգոստոս-94 հունիս) հաշվետվությունը։ Այն բաղկացած էր երկու մասից՝ ծրագրային, ապա նաեւ տեղական հանձնախմբերի կատարած աշխատանքների մասին։

Հաշվետու ժամանակաշրջանում «Զանգեզուր», Աղետի գոտի, Արցախ, Գիտություն եւ մշակույթ, ՀՀ նոր անձնագրեր, Փախստականներ, ՀՀ հեռուստատեսություն. Չնայած 92/93. Նոյատակային եւ Գործադիր վարչության ծրագրերի շրջանակներում վճարվել է 3 մլն. 192 հազար 219 ամերիկյան դոլար, վճարման է ենթակա 5 մլն. 488 հազար 350 դոլար։ Չնայ 93/94 ծրագրի աշխատանքների համար մինչեւ 30.06.94 թ. վճարվել է 17 մլն. 241 հազար 887 ամերիկյան դոլար, մինչեւ 10.09.94 թ. 3 մլն. երկու հարյուր հազար 383 դոլար, վճարման է ենթակա 1 մլն. 204 հազար 734 դոլար։

«Այս տարի չիրականացվեց «Շնորհալի երեխաներ» ծրագիրը, որովհետեւ փորձը ցույց տվեց, որ մեր կրթական համակարգը պահանջում է համընդհանուր վերանայում. աշակերտների անհավասարաչափ կրթվածությունը (ավելի շահեկան տպավորություն են թողնում Երեւանի դպրոցականները) պայմանական բնույթ է կրում եւ հիմք չի տալիս ենթադրելու, որ Երեւանից դուրս շնորհալի ու տաղանդավոր երեխաներ քիչ են...», ասաց տիկ. Պետրոսյանը՝ տեղեկացնելով, որ «Երիտասարդ գիտնական» ծրագիրը, ինչպես որոշեց գործադիր վարչության ուրբաթ օրվա նիստը, այս տարի ունեցավ ընդամենը մեկ հաղթող։

Նրա ելույթից պարզ դարձավ նաեւ, որ Հայաստանի հեռուստատեսության համար հոգաբարձու Էդուարդո Էռնեկյանի նվիրատվության 200 հազ. դոլար հատկացմամբ սարքավորումն արդեն Երեւանում է եւ շուտով կտրվի հասցեատիրոջը։

Տիկ. Պետրոսյանն արտերկրում գործող տեղական հանձնախմբերն, ըստ իրենց աշխատանքի, բաժանեց 3 խմբի. առավել արդյունավետ եւ ոգեւորված են աշխատում Արգենտինայի, Ֆրանսիայի, Կանադայի, Գերմանիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Ավստրալիայի, ԱՄՆ Արեւմտյան հանձնախմբերը, իրենց երկրների ու րույ օրենքներ բարդացնում են Շվեյցարիայի, Հոլանդիայի, Ավստրիայի հանձնախմբերի աջակցությունը հիմնադրամին, եւ որեւէ տեղեկություն չկա Նորվեգիայի, Չիլիի հանձնախմբերի մասին. «Բացարձակապես ոչինչ չի արվել Ռուսաստանում, անգործության է մատնված ԱՄՆ Արեւելյան հանձնախումբը», ասաց նա։

«Ամթ» միջազգային հաշվեքննիչ կազմակերպության ներկայացուցիչը հաստատելով, որ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի Երեւանի կենտրոնի գործունեության ճշմարիտ պատկերն է տրված գործադիր վարչության հաշիվներում, նշեց, որ հաշվապահական համընդհանուր կանոններն ու սկզբունքները դիտարկված չեն ներկայացված հաշվետվություններում, ինչը կարող է անվստահության պատճառ դառնալ. «Չնայած, կասկածելի ոչ մի հանգամանք չհայտնաբերեցինք», ավելացրեց նա։

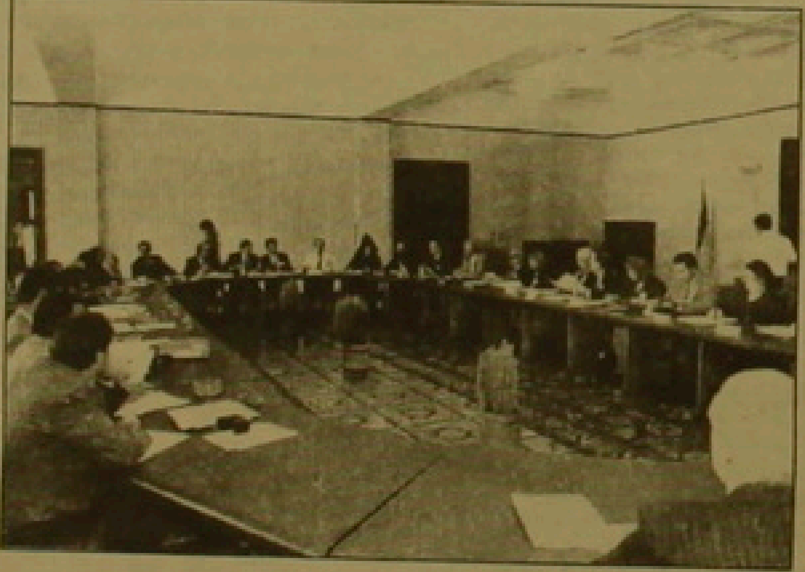

Այնուհետեւ տեղական հանձնախմբերի ներկայացուցիչները հաղորդումներ տվեցին իրենց հանձնախմբերի գործունեությանը վերաբերող խնդիրների մասին։

Պատվիրակությունը կեսօրից հետո մասնակցեց Հայաստանի Ազգային պատկերասրահում «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի սրահի բացմանը, ինչպես նաեւ ունկնդիր եղավ Երեւանի կամերային նվագախմբի համերգին։ Նիստը շարունակվեց սեպտեմբերի 18-ին, որից հետո մասնակիցները մեկնեցին Աղետի գոտի՝ ներկա գտնվելու հիմնադրամի կողմից կառուցված շենքերի հանձնմանը։ Այսօր նրանք կայցելեն Զանգեզուր եւ Արցախ՝ հիմնադրամի ծրագրերին տեղում ծանոթանալու նպատակով։

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հայ Առաքելական եկեղեցիների վերականգնման ֆոնդ

Հայաստանի հայրենակցական միությունների խորհուրդը Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի բարձրագույն ղեկավարության համաձայնությամբ ու օրհնությամբ, աստվածահաճությամբ հիմնում է Հայաստանում Հայ Առաքելական եկեղեցիների վերականգնման, բարենորոգման եւ գործարկման ֆոնդ՝ Հայէկոնոմբանկում տարադրամային 07000008 եւ Հայխնայբանկում ազգային դրամային 701301 Կաթողիկոսության ամենայն հայոց հաշիվներում՝ հիմնավճար կատարելով հարյուր հազար ազգային դրամ։ Հայաստանի հայրենակցական միությունների խորհուրդը ստանձնելով ֆոնդի պարբերական քարոզչության գործը, հայ ժողովրդին ուղղված իր կոչում նշում է նաեւ, թե Վեհափառ հայրապետը շուրջ յոթ տասնամյակ առաջնորդեց Հայոց Առաքելական եկեղեցին բացառիկ իմաստնությամբ, շինարար ոգով զորացնելով այն։ Սակայն, այնուամենայնիվ, շատ ու շատ ծրագրեր մնացին չիրականացված, բազում երազներ՝ անկատար։ Եւ հիմա, մայր հայրենիքում եւ սփյուռքում կան ազնիվ զավակներ, որոնք լի են դրանք իրագործված տեսնելու պարտքի վեհ գիտակցությամբ։

Հայկական ԱԷԿ-ի հարցը ՄԱԳԱՏԷ-ում

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ։ Այսօր Հայաստանի Հանրապետության փոխվարչապետ Վիգեն Չիտեչյանը կմեկնի Վիեննա, մասնակցելու ՄԱԳԱՏԷ-ի նիստին։ Այլ խնդիրների թվում Ավստրիայի մայրաքաղաքում քննարկվելու է նաեւ հայկական ատոմակայանի շահագործման վերսկսման եւ անվտանգության ապահովման հարցը։ Սպասվում է ՀՀ փոխվարչապետի հանգամանալից ելույթը նիստում, որտեղ մասնավորապես նշվում են եկող տարվա գարնանը Հայաստանի ԱԷԿ-ի գործարկման հնարավոր պարագաները։

Դեսպան Ուռնովը կժամանի 28-ին

ՄՈՍԿՎԱ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Դաշնության արտգործնախարարությանը մոտ կանգնած աղբյուրներից «Փաստի» սեփական թղթակիցը տեղեկացավ, որ Հայաստանում ՌԴ նոր նշանակված դեսպանը պատրաստվում է անցնել իր պարտականությունների կատարմանը։ Ըստ այդ տեղեկատվության, պրն. Անդրեյ Ուռնովը Երեւան կժամանի սեպտեմբերի 28-ին։ Մինչ այդ նա սեպտեմբերի 21-ին կմասնակցի Հայաստանի անկախության օրվան նվիրված ընդունելությանը Մոսկվայի հայկական դեսպանատանը։

■ *Հայաստանի բնակչությունն ապահովված է հացով մինչեւ 1996 թվականի փետրվարը, հայտարարել է ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը սեպտեմբերի 16-ին Նոր Հաճնում։ Չնայած պահեստավորված պաշարները հիմնավորում են նման դրությունը, խնդիրը միայն մատակարարումների անխափան կազմակերպումն է սեւծովյան նավահանգիստներից։ Այժմ արդեն տասնյակ կառավաներ ճանապարհին են, իսկ հացի բաշխման անկանոնությունն առավելապես կազմակերպչական բնույթի թերացումների արդյունք է։* ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՓՈՐՁ

Ֆրանսիացիները սովորեցնում են, թե ինչպե՞ս պետք է աշխատել մամուլի հետ

«Պետությունը եւ տեղեկատվությունը ժողովրդավարական երկրում, ինչու՞ եւ ինչպե՞ս կառավարությունն ու վարչակարգը պետք է հաղորդակցվեն, կամ ինչպե՞ս պետք է մամուլը ազատ լինի եւ միաժամանակ գիտակցի իր պատասխանատվությունները», այս հարցերին էր նվիրված սեպտեմբերի 15-16-ը կառավարության շենքում անցկացվող սեմինարը, որի հեղինակներն էին Հայաստանում պետական կառավարման համակարգի բարեփոխումների հանձնաժողովը եւ եվրոպական ՏԱՍԻՍ ծրագիրը։ Սեմինարը վարեցին Դոմինիկ Ժոլյեն ու Ժան-Կլոդ Լյուկը։

Անշուշտ, սեմինարը, որին մասնակցում էին եւ պետական լրատվական ծառայությունների եւ անկախ մամուլի միջոցների ներկայացուցիչներ, ուսանելի էր նախեւառաջ մամուլի եւ պետական մարմինների հարաբերությունների՝ ֆրանսիական փորձին ծանոթանալու առումով։ Թե ինչպիսին պետք է լինի կառավարության վարած քաղաքականությունը, ինչպես պետք է լսել քաղաքացիներին, նրանց քննադատությունները, առաջարկությունները, այս ամենը կազմում են պետականություն-քաղաքացիներ հաղորդակցության թեմայի հիմնական քննարկման նյութը։ Կարեւոր էր նաեւ սեմինարի երկրորդ օրվա թեման. թե ինչու պետք է ստեղծել տեղեկատվական կենտրոններ, ինչպիսի՞ն պետք է լինեն անցկացվող մամուլի ասուլիսներն ու ոչ պաշտոնական հանդիպումները, ի՞նչ պաշտոնյաների սահմաններում պետք է գործեն լրագրողները ու լրատվության միջոցները։

Իհարկե, եւ բարձրացված հարցերը, եւ սեմինարի մասնակիցների կազմը ենթադրում էր, որ կծավալվի շահագրգիռ բանավեճ։ Սակայն եւ բանավեճը, եւ բարձրացված հարցերը ավելի իրական արդյունք կունենային, երբ բոլորին միեւնույն ժամին հրավիրեին, եւ համատեղ քննարկումներին մասնակցեին բոլոր շահագրգիռ կողմերը։ Իսկ բովանդակության առումով ավելի արդյունավետ եւ ուսանելի կլինեին, երբ ֆրանսիական կողմը տեսական նյութը հաստատեր ավելի շատ պրակտիկ օրինակներով։ Ինչեւէ, այս սեմինարն էլ մի անգամ եւս ցույց տվեց, որ Հայաստանի իշխանության ներկայացուցիչները, մամուլի հարցերով զբաղվող պատասխանատուները դեռ շատ բան ունեն սովորելու ֆրանսիացիներից, հատկապես մեր, նոր իշխանության հարաբերությունների առողջացման ընթացքում։

Ա. Հ.

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
[illegible]
Apple Macintosh համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՀԵՌԱՆ ԱՊՀ

Արդեն մի քանիս ամիս քաղաքական իրադրությունը Չեչնիայում ծայրահեղ շիկացած է: Նախագահ Ջոհար Դուդաևի փորձերը բարձրագույն նստաշրջանի միջոցով «ժողովրդի առաջնորդի» իր քաղաքական կեցվածքը ամրապնդելու ուղղությամբ, կարծես թե սպառում են իրենց: Ժողովրդի վրա տպավորություն չգործեցին նաեւ նրա կոչերը չեչենական ժողովրդի ազատագրական պայքարը Հյուսիսային Կովկասում եւ Կովկասյան դաշնության վերածելու վերաբերյալ: Չեչնիան պառակտված է:

Ընդհանուր առմամբ այստեղ գործում են ռազմականացված երեք քաղաքական ուժեր: Պաշտոնական իշխանությունները ներկայացնող Ջոհար Դուդաևը եւ նրա զինակիցները հիմնականում կենտրոնացված են Գրոզնիում: Նախագահն ամեն ինչ արել է, որ տեղեկատվությունը Գրոզնիից լրիվ վերահսկվի: Վերջին իրաղաքական պայքարի բաստիոնը:

Մամուլն արդեն անդրադարձել է այդ բաստիոնում գործող բազմազգի ընդդիմության ուժերի բնութագրմանը: Այդ ամբողջ բազմերանգությունից կարելի է անջատել երկու կարեւոր խմբավորում. Ումար Ավտուրխանովի խմբավորումը, որի հենակետն է Նադտերեչնիի շրջանը, եւ Ռուսլան Խասբուլատովի խմբավորումը, որի հենակետն է Տոլստոյ-Յուրտ ավանը: Մնացածները այս կամ այն կերպ համագործակցում են այս երկու ուժերի հետ:

Օգնությունը, որ երկու խմբավորումն էլ ստանում են Ռուսաստանից, տարբեր ծավալ ունի: Երբ Ումար Ավտուրխանովը Չեչնիայի 11 շրջաններից վեցում վերահսկում է իրադրությունը ազգաբնակչության սոցիալական խնդիրները Ռուսաստանի Դաշնային իշխանությունների տրամադրած միջոցների հաշվին լուծելու շնորհիվ, ապա Ռուսլան

թյունների նստել Չեչնիայի հետ, եթե ներկայանա ընդդիմության առաջնորդներով: Այսօր դա արդեն անհնար է:

Եւ քանի դեռ ընդդիմության ուժերը Չեչնիայում երկխոսություններ են վարում Դուդաևի վարչակազմի դեմ գործողությունները համակարգելու վերաբերյալ, նախագահն անցել է ակտիվ քաղաքական գործողությունների: Ուժային կառույցների խորհրդով, նա հանրապետությունում մտցրեց ռազմական վիճակ եւ իր ձեռքում կենտրոնացրեց իշխանության բոլոր իրավասությունները: Բայց, գուցե հենց այդ քայլը Ջոհար Դուդաևի կողմից ժամանակավրեպ էր, քանզի նախագահը դրանով ազատ արձակեց ընդդիմության ձեռքերը եւ հակադրեց իր ժողովրդին, որն իր ուսերին է կրում հակամարտության ողջ ծանրությունը: Դժվար է ասել, կհաջողվի՞ արդյոք Չեչնիայի նախագահին ժողովրդի

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Չեչենական հանգույց. Ընդդիմության ուժերի միավորումը

դարձությունններից հետո նա հայտարարեց, որ չի կարող երաշխավորել հանրապետությունում գտնվող լրագրողների անվտանգությունը, իսկ մի քանի օր անց կարգադրեց անջատել Ռուսաստանի հեռուստահաղորդումները Չեչնիայում: Ի պատասխան դայթեցվեց նրա միակ «խոսափողը» հանդիսացող հեռուստաաշտարակը եւ փաստորեն, ներքաղաքական կյանքը սկսեց «կողմնորոշվել» ասեկոսների եւ այլ, ոչ քաղաքակիրթ աղբյուրների տեղեկատվության հիման վրա:

Այս պայմաններում նախագահը փորձում է տպավորություն ստեղծել [illegible] արտաքին քաղաքական քայլերով կոչեր չեչենական սփյուռքին օգնության վերաբերյալ, համաձայնագրեր եւ պայմանագրերի ստորագրում հյուսիսկովկասյան կազակության որոշ շրջանների հետ: Այս ամենը հուշում է, որ Ջոհար Դուդաևը սպառել է ներքին հնարավորությունները եւ դիմում է չեչենական բախման միջազգայնացման տարբերակին:

Ռուսաստանի ղեկավարության դիրքորոշումը, թվում է, լավագույնս արտահայտված է նախագահ Բորիս Ելցինի հայտարարությունում. «Ռազմական ներխուժում Չեչնիա չի լինի»: Սակայն, ելնելով «այն, ինչ չի կարելի` չի կարելի, իսկ մնացած ամեն ինչ անհրաժեշտ է ձեռք առնել» սկզբունքից, Ռուսաստանը Չեչնիայի սահմանները արագորեն շրջափակեց կազակական ջոկատներով: Ռուսում ընդունվեց Չեչնիայի շրջանցող երկաթուղու գծի կառուցման մասին: Մեկուսացնելով հանրապետությունն արտաքին աշխարհից, Ռուսաստանը միաժամանակ սկսեց մեծ օգնություն տրամադրել Չեչնիայում գործող ընդդիմադիր ուժերին, ճկուն ձեւով բախման խնդիրը տեղափոխելով ներքին

Խասբուլատովի խմբավորումը օգնություն է ստանում ռուսական ընդդիմությունից: Այսինքն, ռուսական ընդդիմության եւ հենց Ռուսլան Խասբուլատովի համար, նրա առանձնության հաջողությունը, աղավաղյալ լավ խաղաթուղթ կլինենա «մեծ քաղաքականության» մեջ:

Այսօր հստակ կարելի է ասել, որ իրադրությունը Չեչնիայում կարող է կարգավորվել միայն արտաքին ճնշման եւ միջամտության դեպքում: Հետանկարում լիովին հնարավոր է, որ Չեչնիայի նախագահ Ջոհար Դուդաևը արժանանա Վրաստանի էքս-նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիայի ճակատագրին:

Ռուսաստանի ղեկավարությունը բացահայտ արհամարհանք է տածում նախագահ Դուդաևի նկատմամբ, սակայն բուն ընդդիմության շարժում նա ախոյան ռեալ է լինելու ղեկավար կուսակցություն: Թե ինչը Ռուսլան Խասբուլատովը, թե նրա «խաղաղարար» գործունեությունը Չեչնիայում Ռուսաստանի ղեկավարության առաջ բարդ խնդիրներ են դնում: Անհուշ ընդդիմության խնդիրն այսօր Ռուսաստանում առավել քան արդիական է: 1993 թ. հոկտեմբերյան իրադարձությունների նախօրյակին, ՌԴ-ի նախկին Գերագույն խորհրդի «արդարացված» ղեկավարները ռեւանշի լավ առիթ են ստանում: Ընդդիմության խոստացած աշնանային աշխուժացումը ընթանում է լրիվ թափով: Այնուամենայնիվ, Մոսկվայում, Ռուսլան Խասբուլատովը Չեչնիայում գլխավորում են առմասական ընդդիմությունը:

Ռուսաստանը, թերեւս, կարող էր լուծել Չեչնիայի խնդիրը, երբ ընդդիմության բանակում չհայտնվեր Խասբուլատովը: Դեռ 1994 թ. մարտին, ՌԴ-ի ղեկավարությունը ցանկություն հայտնեց բանակցու

առաջ դասելով գոնե «Ռուսին Հայրի» կեցվածքը: Սակայն, պարզ է արդեն մի բան, որ Ռուսաստանի ղեկավարության սկզբունքային դիրքորոշումը (ակամա դրսեւորված) սկսում է դանդաղորեն ոտքերի տակ հող տալ:

Իրադարձությունները Չեչնիայում եւ Ռուսաստանի վերաբերմունքը դրանց նկատմամբ հիշեցնում են ԱՄՆ-ի ղեկավարության դիրքորոշումը Հաիթիի վարչակազմի նկատմամբ: Քաղաքական ճակատագրի անողոքելի բերումով, տեսանելի զուգահեռներ են ի հայտ գալիս այս երկու վարչակազմերի նկատմամբ կիրառվող միջոցառումներում: Համենայն դեպս այդպիսի տպավորություն է ստեղծվում այն հակասական եւ զգալի տեղեկատվությունից, որը ստացվում է իրադարձությունների զարգացման ընթացքում: Դրանք են շրջափակումը, դիվանագիտական բնույթի սպառնալիքները, ընդդիմության աջակցումը, եւ վերջապես, բախմանը մոտ տարածներում ռազմական վարժանքների կազմակերպումը: Հյուսիսկովկասյան զորքերի հրամանատարությունը պատրաստվում է այդպիսի պատրաստմանքներ, անցկացնել սեպտեմբերի 20-ից 24-ը: Ավաղի լույսի ներքո ուշագրավ փոփոխությունների ենթարկվել է Ռուսաստանի ղեկավարության դիրքորոշումը: ՌԴ անվտանգության խորհրդում, դատելով գործակալությունների սեղմ եւ կցկտուր հաղորդումներից, որոշվել է «հակասահմանադրական» որակում ստացած Դուդաևի վարչակազմը, իրադարձությունների հետագա բացասական զարգացման դեպքում տապալել կամ ընդդիմության ձեռքերով, կամ...

Հաիթին հանձնվեց ԱՄՆ-ի զորքերի ակնհայտ ներխուժման սպառնալիքի առջեւ:

ՌՈԶԱ ՎԱՐԴԻԿՅԱՆ

ՆԱՎԹ

Այսօր Բաքվում կկնքվի «Գյուլիստանի» պայմանագիրը

Ո՞վ է վերցնում ադրբեջանական նավթի «առյուծի բաժինը»

Սկիզբը էջ 1

Պայմանագրի ժամկետը 30 տարի է: Այդ ընթացքում նախատեսվում է արդյունահանել 511 մլն. տոննա նավթ, որից 253 մլն.-ը կօգտագործի Ադրբեջանը: Ընդ որում, ներդրումների 80 տոկոսը բաժին է հասնելու արեւմտյան ընկերություններին, որից 17,2 տոկոսը` «Բրիտիշ պետրոլեումին», 17-ը` «Ամոկոյին», 9-ը` նորվեգական նավթային ընկերությանը եւ այլն: Ինչ վերաբերում է շահույթին, ապա դրա 79 տոկոսը բաժին կընկնի Ադրբեջանին, իսկ ռուսական «Լուկօյլ» նավթային ընկերությանը բաժին է հասնելու ընդամենը 10 տոկոսը: Ենթադրվում է, որ Ադրբեջանի շահույթը կկազմի մոտ 70 մլրդ. դոլլար: Պայմանագրի համաձայն, ստորագրումից 48 ամիս հետո կավարտվեն բոլոր նախապատրաստական աշխատանքները, 54 ամսից հետո` նավթամուղը: Ընդ որում, նավթամուղի ուղին չի նշվում: Ըստ Հեյդար Ալիեւի, աշխատանքների ընթացքում կգործածվի նավթավերամշակման արեւմտյան նոր տեխնոլոգիա:

Ընդ որում, ամերիկյան «Պոնդեր» ֆիրման արդեն սկսել է սարքավորումներ ուղարկել Բաքու, որոնք նախատեսվում են «Գյունեշլի» հանքավայրի սարքավորումների վերանորգման համար: «Նոյյան տաղան» գործակալության տեղեկանքի համաձայն, Ադրբեջանի նավթի պաշարները կազմում են 2.5-3 մլրդ. տոննա, սակայն իրական ռեսուրսային բազան մոտ 930 մլն. տոննա է: Միջազգային գներով դա հավասար է 145-200 մլրդ դոլլարի: Պաշարների մոտ 80 տոկոսը գտնվում է ծովում: Նավթահանների շահագործման ողջ ժամանակաընթացքում (մոտ 100 տարի) Ադրբեջանի ցամաքային հատվածում արդյունահանվել է մոտ 1 մլրդ. տոննա նավթ (հետախուզված պաշարների մոտ 82 տոկոսը): Ծովային հանքավայրերից արդյունահանվել է ենթադրվող պաշարների մոտ 25 տոկոսը:

Կստորագրվի՞ արդյոք նավթային մեծ պայմանագիրը, եւ եթե այո, ապա իրականություն "կդառնա" արդյոք: Ադրբեջանի քաղաքական ընդդիմությունը իշխանություններին մեղադրում է արեւմտյան նավթային ընկերություններից վիթխարի կաշառք ստանալու մեջ, եւ կարող է արագայնացնել Ադրբեջանի ներքաղաքական իրադրությունը: Պատահական չէ, որ որոշ տվյալների համաձայն, այսօր Բաքվում ստորագրվելիք պայմանագրով նախատեսվում է, որ իրականում Ադրբեջանին բաժին է հասնելու շահույթի ոչ թե 79, այլ 20 տոկոսը, ինչը բնականաբար կարող է հուզումներ առաջացնել հանրապետությունում: Հետաքրքիր է, որ ընդդիմության` ավելի վաղ հայտնած այն տեսակետը, թե պայմանագրի մանրամասնությունները հայտնի կդառնան ստորագրումից ընդամենը մեկ օր առաջ, ճշտվեց: Իսկ թե իրականում ում համար է նախատեսվում ադրբեջանական նավթի «առյուծի բաժինը», փաստորեն առայժմ այնքան էլ հստակ չէ: Բանն այն է, որ Ադրբեջանի կառավարող շրջանակներում գերիշխում է այն տեսակետը, թե ռուսական «Լուկօյլ» ընկերությանը հասանելիք 10 մլրդ. դոլլարը պարզապես Ղարաբաղում խաղաղություն հաստատելու գինն է, իսկ արեւմտյան ընկերությունները կարող են լուրջ հակակշիռ լինել Կրեմլի համար:

Հիշեցնենք, որ ավելի վաղ արեւմտյան ընկերությունների ներկայացուցիչները հեռացել են Բաքվից Սուրաթ Հուսեյնովի հեղաշրջումից եւ Ալիեւի իշխանության գալուց հետո: Իսկ այդ ամենի պատճառը փաստորեն ղարաբաղյան ուժերի հաջողություններն էին: Ղարաբաղյան պատերազմը նավթային մեծ պայմանագրին «խանգարում» է ինչպես ուղղակիորեն (նավթամուղի անցկացման հնարավոր ճանապարհներից մեկն անցնում է Հայաստանով), այնպես էլ անուղղակիորեն` ղարաբաղյան ուժերի նոր հաջողությունները կարող են հանգեցնել Ադրբեջանում իշխանությունների փոփոխությունների, ինչն իր հերթին կարող է ձախողել կամ սառեցնել պայմանագիրը:

Պատմությանը հայտնի է Գյուլիստանի մեկ այլ պայմանագիր, որը խաղաղություն բերեց Ղարաբաղին: Արդյոք խաղաղ կլինի՞ նաեւ այս պայմանագիրը:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

«ՆԱԻՐԻ - ՏՈՒՐԻՍՏ» ՖԻՐՄԱՆ
ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ - ՎԱՐՇԱՎԱ - ԵՐԵՎԱՆ
երթուղով, 4 օր, թռիչքը սեպտեմբերի 27-ին, այնուհետեւ յուրաքանչյուր երեքշաբթի
ԵՐԵՎԱՆ - ԲՐԵՍՏ - ԵՐԵՎԱՆ
երթուղով, թռիչքը սեպտեմբերի 26-ին և հոկտեմբերի 7-ին:
Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմեք՝
«Երեբունի-1» հյուրանոց, ս. 430, 457 և 460, հեռ. 560-494, 580-540
«Անի» հյուրանոց, ս. 617 և 328, հեռ. 594-617, 594-328, 652-862
Arina

ԳՆԵՐ

Վիճակագրական տվյալներ ԱՊՀ երկրների արտադրության եւ արժեզրկման վերաբերյալ

Հենվելով ԱՊՀ երկրների վիճակագրական վարչության տվյալների վրա, անգլիական BBC Համաշխարհային հաղորդումների ծառայությունը նշում է, որ այս տարվա առաջին յոթ ամիսների ընթացքում գների ամենաբարձր աճը գրանցվել է Ղազախստանում (30 տոկոս), այնուհետեւ Թուրքմենստանում եւ Բելառուսում համապատասխանաբար 26 եւ 24 տոկոս: Արժեզրկումը Մոլդովայում, Կրղզստանում եւ Ռուսաստանում մնացել է նույնը` 2-5 տոկոս: Այս տարվա սեպտեմբերին Հայաստանում եւ Ադրբեջանում առաջին անգամ արժեզրկումը իջել է 5 տոկոսի, մինչդեռ ԱՊՀ երկրների արտադրության անկումը միեւնույն ժամանակաշրջանում կազմել է 27 տոկոս: Անհանգստիչ իրավիճակը գրանցվել է Վրաստանում, որտեղ այս տարվա հուլիսին արտադրության անկումը, համեմատած 1993 թվի դեկտեմբերի հետ, կազմել է 68 տոկոս:

ՄՈՍԿՎԱ

Նաինա Ելցինա անունով վարդ

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ. Կրասնայա Պրեսնյայի ցուցահանդեսում սեպտեմբերի 19-23-ը կայանալիք ծաղիկների ցուցահանդեսի կազմակերպիչները մտադիր են վարդատեսակներից մեկին շնորհել Նաինա Ելցինայի անունը: Ինչպես մամլո ասուլիսում պարզաբանեցին ցուցահանդեսի կազմակերպիչ ընկերությունների ներկայացուցիչները, այդ նպատակով կանցկացվի «ծաղկի մկրտության» արարողություն, որի նախաձեռնողներն են Հոլանդիայի ծաղկաբույծների խորհուրդը եւ Ռուսաստանում այդ երկրի դեսպանությունը:

«ՀԱՅՋ-94»
ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԹՌԻՉՔԻ
ԵՐԵՎԱՆ - ԹԵՀՐԱՆ - ԵՐԵՎԱՆ
Փաստաթղթերի ձեւակերպումը 20 օրում:
Գները մատչելի են:
ՀԱՍՑԵՆ՝ «Էրեբունի-1» հյուրանոց, ս. 411
ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 562 495

digitised by A.R.A.R.@

ՃԱԿԱՏ

Պառավը հիշեց որդուն, որ զոհվել է Քարինտակում, թոռանը, որ զոհվեց հոր կողքին

Հաջորդ օրը, խցկվելով արագաշարժ «Ջիպի» մեջ, գնացինք Շուշի։ Ճանապարհ ցեխ էր։ Ամբողջ ճանապարհին լսվում էին «Գրադի» համազարկերն ուղղված մեկ Ստեփանակերտի, մեկ Դաշուշենի, մեկ Շուշի վրա։ Միևնույն գնդակոծում էին Շուշիի բարձունքներից մեկի վրայից։ Հինավուրց գյուղը, որ գովերգել է Լեոնիդ Հուրունցն իր նշանավոր «Իմ սիրասուն Շուշիներ» գրքում, ավերված էր։ Ավերված էր ամբողջովին։ Նկուղներում ցանված էր միայն ինքնապաշտպանական ջոկատը, Ազգի՛ Արամ Հարությունյանի հրամանատարությամբ, մի քանի գյուղերում ապրում էին պառավներ ու ծերունիներ, որ հոժարվում էին

նում, թե որ ծերության առիթ կունենան մասնակից լինելու մի փոքրանկյան թռիչքի, որ նշանակ էր հեռանկարում վայրէջք կատարել Ստեփանակերտի օդանավակայանում, գրեթե երկու տարվա ընդմիջումից հետո։

Նախկինում փորձված երթուղով այլևս հնարավոր չէր թռչել։ Քանի որ դրա համար հարկավոր էր դեպի կատարել Աղդամի վրա, թռչել Ասկերանի վրայով, վայրէջք կատարել Ստեփանակերտում։ Հիմա դա արդեն անհնար է անել։ Ազերիները նախկին խորհրդային բանակից ստացել էին այն ամենը, ինչով որ զինված էր եղել նա, այդ թվում նաև զենիթային սարքավորումներ։ Հարկավոր էր գտնել նույնիսկ ոչ թե երթուղի, այլ թռիչքի հատուկ ձև։ Հասկանալի է, որ այսօր ժամանակը չէ մինչև վերջ բացելու թռիչքի սխեման։ Բայց չխոսել դրա հեղինակի մասնագիտությունները Պիտերի սկզբունքի կամ, այլ կերպ ասած, ծնոնահասության մակարդակի մասին (երբ հիանալի վիրաբույժին, օրինակ, նշանակում են գլխավոր բժշկի պաշտոնին, և հասարակությունը տուժում է կրկնակի) հայտնել էին Նազարյանին։ Վաղենտինը ճեղաց էր, որովհետև ես որպես օրինակ նրան էի բերել։ Ես ճեղում եմ նրան, որովհետև նա հաճախ է։ Համեճարել փորձարկող օդաչու։ Ինձ համար կարևորն այն է, որ օդային նոր երթուղին բացվելուց հետո Ղարաբաղը բարձ օդ ընկավ։ Դա իսկապես ամենագլխավորն է։

Հաճախ եմ հիշում իմ բաժող բժշկին լուսանկարեցի ուղղեբան-վիրաբույժ Վահե Յաղուբյանին։ Գիտակցում եմ, որ ընդհանուր առողջության տեսանկյունից սառնաբանական պաշտոնը, այնտամենայնիվ,

Էջեր ղարաբաղյան իրադարձությունների եւ խոհերի գրքից

Հարազատ հողի վերքերն անցնում են իմ սրտի միջով

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

թողնել գյուղը։ Բակերից մեկի կողքով անցնելիս այգում իրար գլխի հավաքված մի քանի մարդ տեսանք։ Մեզ ասացին, որ թաղում է։ Մահացել էր, ավելի ճիշտ, «Գրադի» բեկորից զոհվել էր Շուշի ամենածեր կինը՝ Նուբար Սիմոնյանը։ Բայց քանի որ գերեզմանոցը գտնվում էր բլրի գլխին, իսկ բլուրը գնդակոծվում էր, ապա ուշել էին թաղել նրան իր սեփ բակում։ Ալեքսեյ Մնացականը եւ լեղի Քոկսը առաջարկեցին մասնակցել թաղմանը։

Նուբար Սիմոնյան։ Հարյուր հինգ տարեկան։ «Գրադի» բեկորը կպել էր նրա կրծքին։ Ինչ-որ ժամանակ դեռ ապրել էր։ Գիտակցությունը լրիվ տեղը։ Հայաստանի հեռուստադիտողները պետք է լավ իմանան այդ ցավախառը ծերի, բերի չէր դարձած կնոջը։ Նկար հեռուստալրագրողները նկարահանեցին եւ մի քանի անգամ ցուցադրեցին նրան։ Մահից առաջ, ինչպես պատմեցին մեզ, նա երկար ծղրտացել է։ Այնուհետ տղավորություն է, թե ժպիտը սառել է նրա ցավահարած դեմքին։ Հետո դանդաղ խոսել է։ Խոսել է որդու մասին, որ զոհվել է Քարինտակում դեռ հունվարին, թոռան մասին, որ նույնպես զոհվել է Քարինտակում հոր կողքին, երկրորդ որդու մասին, որ հիմա Ստեփանակերտի հոսպիտալում է գտնվում, ծանր վիրավոր է։ Մեռնելով, ցանկացել է ժպտալ։ Դեմքը խաղաղ է եղել, ասես արհամարհել է վիրավոր կրծքի ցավը։ Խոսել է թոռների մասին, որոնք կանգնած էին կողքին՝ արտասուքները ծնոտներում սառած։ Նա հանգիստ էր իր ավերված գյուղի համար, որտեղ մնում են հարյուրավոր կոտորված անասուններ, կովեր ու ոչխարներ։ Նա գիտեր, որ տները նորից կկառուցվեն։ Ոչ հիմա, թեկուզ մի հինգ տարի, հարյուր տարի հետո։ Մինչ այդ կարելի է ապրել գետնափորներում, վրաններում։ Կարևորն այն է, որ հայրենիքն ազատ լինի։

[illegible] պետք է լուծվեն հատուկ կյանքի

Ծայրագույն հյուսիսում ինձ վիճակվել է թռչել Մի-2 եւ Մի-8 ուղղաթիռների օդաչուների հետ նույնական փոքրիկի դաշտին։ Բևեռային օդաչուների մասին շնորհեն հյուսված առասպելները բոլորովին էլ առասպելներ չեն։ Կոնկրետ իրականություն են։ Այնտեղ մի բան հասկացել եմ, դա այն է, որ թռիչքը սեփ է ունենում ... փորձված երթուղով։ Չգիտեի, մտածես չէ, անց-

Ապրիլի 21, 25, 28 մայիսի 1, 4, 8, 11, 15, 23 հունիսի 2, 7, 13, 18, 20, 23, 27, 29 հուլիսի 4, 6, 10, 17, 20, 25 օգոստոսի 2, 7, 14, 17 սեպտեմբեր

սին չի կարելի։

Մի քանի տարի առաջ ինձ մոտ եկավ ամրակազմ, միջահասակ, մոտ քառասնամյա մի տղամարդ։ Հանգիստ հայացք ուներ, սկսվող ճաղատը լայնացնում էր նրա ճակատը։ Մի բժշտադանակ դրեց սեղանին։ Սկսեցի թերթել։ Վիմագրային գրառումներ, բյուրոկրատական էջեր փորձարկող-օդաչուի կյանքից։ Վաղենտին Նազարյան։ Ոչ տեղն է, ոչ էլ ժամանակը այստեղ թվարկելու Վաղեն-

պետք է վերագրել սրտերին։ Ես սրտերի վարպետ եմ երկու ծեփ մեջ։ Ես բավական երկար եմ զբաղվել նավակներով հեռավոր սրտային նավարկությամբ։ Այնպես որ խոսքս սրտային դաշնակցելի երկարակեցությանն է վերաբերում։ Սակայն բոլորին քաջ հայտնի են մեծ սրտերի ծախսերը։ Միրոր։ Սրտի վիրահատություն։ Թվում է, թե դրանից հետո պետք է ընտրել չափավոր կենսաձև։ Ռեժիմ։ Չափավոր բեռնվածու-

տինի կատարած սխրանքները, որոնց համար նրան մի քանի անգամ ներկայացրել էին հերոսի կոչման, բայց ամեն անգամ մերժել էին հանրահայտ հինգերորդ կետի պատճառով։

Հին սովորության համաձայն, թերեւս անճարակ գրեի, բայց ժամանակներն ուրիշ էին։ Սկսվել էր Ղարաբաղյան շարժումը, և ես, որպես անճարակագիր, դադարել էի գոյություն ունենալ։

Եւ ահա տարիներ անց իմանում եմ, որ նա նշանակվել է հայկական ավիաընկերության ոլոր։ Այդ լուրը ես միանշանակ չընդունեցի։ Ներքին ձայնս եւ կյանքիս երկարատև փորձը հուշում էին, որ հանճարեղ մասնագետը հազիվ թե կարողանա լավ կազմակերպիչ լինել։ Անհամատեղելի են «հանճարեղ» եւ «լավ» խմասերը։ Հանճարեղ մասնագետը կարող է միայն հանճարեղ կազմակերպիչ լինել, իսկ դա մեր պայմաններում անհնար գործ է։ Մասնավորապես որ փորձարկող օդաչուները նման են բանաստեղծի։ Դրանով ամեն ինչ ասված է։ Եւ իմ բախտը բերեց հանճարեղ փորձարկող-օդաչուին տեսնել բանաստեղծական ներշնչման իրականացման դաշտից։ Ինձ հասարակ մահկանացուիս, մնում էր զարմանալ, թե ես ինչպես անհասկանալի հայտնվել Ստեփանակերտում։ Ինչ-որ ապշեցրել իմ խոսքերը, իմ պատմու-

թյուն, նվազագույն ուղեւորություններ, հասկացես թռիչքներ։ Գուցեթե այդպես էլ վարվեի, եթե չլիներ Ղարաբաղի պատերազմը։ Մի անգամ հաշվեցի. մեկ ամսվա մեջ ութ անգամ թռել էի Մոսկվա, հինգ անգամ Ստեփանակերտ։ Գրեթե ամեն օր հյուրեր եմ դիմավորում օդանավակայանում։ Դիմանում եմ։ Երբեմն բացվելով հարազատներիցս, որ վատ եմ զգում։ Երախտագիտությամբ եմ հիշում իմ բարի հանճար Յաղուբյանին։ Այ, հիմա էլ գնալով «Զվարթնոց» օդանավակայան, ակամա հիշեցի իմ վիրաբույժին նաեւ այն պատճառով, որ դիմավորելու էի երկու բժիշկների։ Ռոբերտ Հեյլին եւ Վաղգեն Նազարյանին։ Նրանք գալիս էին Լոս Անջելեսից եւ իրենց հետ մի քանի տոննա դեղամիջոցներ էին բերում ղարաբաղցիների համար։

Հաջորդ օրը մենք «Էրեբունիից» թռանք Ղարաբաղ։ Բեռը ուղղակի սարսափ հսկայական, եւ նրանք բժիշկների եւ վիրավորների ներկայությամբ դասավորեցին ստոմատոլոգիական դեղերի ազդեցության մեխանիզմի մասին, որոնց անփոխարինելի անձամբ էին մեր բժիշկներին։

Հոսպիտալից, որ գտնվում էր ախտորոշման կենտրոնի նկուղային հարկում, գնացինք դեպի պատանիների շենքը։

Շարունակելի

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ

Ազգային-եկեղեցական ժողով գումարելու հատուկ կանոնադրություն

Այժմ, երբ բաց է Ամենայն Հայոց Հայրապետի գահը եւ կաթողիկոսական նորընտիր տեղապահի հիմնական պարտականությունն է լինելու Ամենայն Հայոց հաջորդ 131-րդ հայրապետի ընտրության կազմակերպումը, շատերի մտքում հարցեր են առաջանում՝ իսկ ի՞նչ կանոնակարգով է տեղի ունենալու այդ ընտրությունը, ովքե՞ր են ընտրելու Հայաստանյայց եկեղեցու նոր գլխին, ինչպե՞ս են ընտրվելու պատգամավորները, ի՞նչ կարգով եւ համամասնությամբ եւ այլն։ Ինչպես հայտնի է, նորոգ հանգուցյալ Վազգեն հայրապետի վերջին կոնդակը վերաբերում էր Հայ եկեղեցու սահմանադրության (կանոնադրության) ստեղծելու խնդրին, համապատասխան հանձնաժողովներով։ Այդ սահմանադրությունը առայժմ գոյություն չունի եւ հավանաբար 131-րդ մեր կաթողիկոսի պարտականություններից առաջինն է լինելու դրա նախապատրաստման աշխատանքների կազմակերպումը։ Իսկ մինչ այդ, եկեղեցին, ինչպես ամեն մի կազմակերպություն, ստիպված է հենվել իր մասնակի կանոնադրությունների վրա, առավել եւս ունենալով նախընթացներ, ավանդույթներ։ Ի մասնավորի Ազգային եկեղեցական ժողով կազմելու եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոս ընտրելու հարցը լուծելիս հավանական է, որ մեր եկեղեցին հիմնվելու է 1945 թ.-ին Ազգային-եկեղեցական ժողովի ստեղծած հատուկ կանոնադրության վրա, որը 1945 թ. հունիսի 19-ին «ի գործադրություն» հաստատվել է Գեւորգ Զ. Ամենայն հայոց հայրապետի կողմից եւ նրա վախճանումից հետո, 1955 թ.-ին Գերագույն հոգեւոր խորհրդի եւ Համազգային կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից մեծամասամբ կիրառվել Վազգեն կաթողիկոսի ընտրության ժամանակ։ Այդ պատճառով էլ, ահա, 1945 թ.-ին ստեղծված կանոնադրությունը, արտատպելով «Էջմիածին» ամսագրից, նախորդությամբ հրատարակում ենք ստորև, թեև, խոստովանենք, այն դժբախտաբար չի պատասխանում մեր բոլոր հարցադրումներին եւ տեղ-տեղ բովանդակում է տարբեր մեկնաբանությունների, գուցեև վեճերի տեղիք տվող կետեր, որոնց անդրադառնալու առիթը կունենանք հետագայում։

Հաստատեմ ի գործադրութիւն
Գէորգ Զ. Կաթողիկոս
Ամենայն Հայոց
Ի 19 յունիսի 1945 ամի
Ի Ս. Էջմիածին

1. Հայաստանյայց Առաքելական Ս. Եկեղեցու Գերագույն կանոնադիր մարմինը Ազգային եկեղեցական ժողովն է։

2. Ազգային եկեղեցական ժողովը գումարվում է Ս. Էջմիածնում։

3. Ազգային եկեղեցական ժողովը հրավիրում է Ամենայն Ծայրագույն Պատրիարք Կաթողիկոսը։

4. Ազգային եկեղեցական ժողովի նախագահն է Ամենայն Հայոց Ծայրագույն Պատրիարք Կաթողիկոսը։

5. Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսը, Երուսաղեմի եւ Կոստանդնուպոլսի Պատրիարքները ժողովի նախապատիվ անդամներն են։

6. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հիվանդության դեպքում Ազգային եկեղեցական ժողովին նախագահում են Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսը, Երուսաղեմի եւ կամ Կոստանդնուպոլսի Պատրիարքը։ Սրանց բացակայության դեպքում նախագահում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Տեղապահը՝ Կաթողիկոսի հանձնարարությամբ։

7. Ազգային եկեղեցական ժողովի իրավասությանը ենթակա են հետեւյալ հիմնական խնդիրները.

ա. Ընտրություն Ամենայն Հայոց Ծայրագույն Պատրիարք Կաթողիկոսի.

բ. Ընտրություն Ս. Էջմիածնի Գերագույն Հոգեւոր Խորհրդի անդամների.

գ. Հաստատություն Ազգային եկեղեցական Սահմանադրության.

դ. Քննություն եւ վճռահատություն եկեղեցական եւ այլ կանոնական եւ ընդհանուր հարցերի.

ե. Կարգավորում եկեղեցական տնտեսական վիճակի։

8. Ազգային եկեղեցական ժողովը որոշում է իր զբաղմունքների օրակարգը եւ գործունեության ներքին հրահանգը։

9. Ազգային եկեղեցական ժողովի անդամ են՝

ա. Ս. Էջմիածնի Գերագույն Հոգեւոր Խորհրդի անդամները.

բ. Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսն իր եպիսկոպոսներով եւ Երուսաղեմի ու Կոստանդնուպոլսի Պատրիարքները.

գ. Հայոց եկեղեցու բոլոր առաջնորդները.

դ. Հայոց եկեղեցու բոլոր եպիսկոպոսները։

Ծանոթություն. Առաջնորդի անձամբ ժողովին մասնակցել չկարողանալու դեպքում, մասնակցում է թեմի հոգեւորականության ընտրյալ հոգեւորական ներկայացուցիչը։

10. Ազգային եկեղեցական ժողովի անդամ են Ս. Էջմիածնի, Մեծի Տանն Կիլիկիո, Ս. Երուսաղեմի միաբանության, Կոստանդնուպոլսի Պատրիարքության մի մի ներկայացուցիչները։

11. Ազգային եկեղեցական ժողովի անդամ կարող են լինել ժողովրդից ընտրված 30 տարին լրացրած հրավասու ծխականները։

12. Յուրաքանչյուր թեմի ժողովուրդ մասնակցում է Ազգային եկեղեցական ժողովին իր ընտրած մեկ կամ ավելի պատգամավորներով։

13. Մինչեւ 25.000 ժողովուրդ ունեցող թեմն ընտրում է մեկ պատգամավոր, յուրաքանչյուր թեմ ընտրում է այնքան պատգամավոր, որքան անգամ 25.000 ժողովուրդ է պարունակում իր մեջ։

Վերջին 25.000-ը կարող է լրիվ չլինել, բայց ոչ պակաս 10.000-ից։

Ծանոթություն Ա. Յուրաքանչյուր թեմ իր ընտրելի պատգամավորների թվով ընտրում է անձնափոխանորդներ, որոնք փոխարինում են պատգամավորներին, եթե նա որեւէ պատճառով անկարող է անձամբ մասնակցել ժողովին։

Ծանոթություն Բ. Յուրաքանչյուր թեմ վիճակագրության հիման վրա բաժանվում է շրջանների այն հաշվով, որ յուրաքանչյուր շրջան բաղկանա 25.000 ժողովրդից։

14. Ազգային եկեղեցական ժողովի թեմական պատգամավորների ընտրության մասնակցում են հոգեւորականները եւ քաղաքացիական լիիրավություն ունեցող աշխարհական հրավասու ծխականները։

15. Յուրաքանչյուր 5.000 անձ ունեցող համայնք ընտրում է մի պատվիրակ։

Ծանոթություն. Փոքր համայնքները ըստ հարմարության միացվում են պատվիրակ ընտրելու համար։

16. Պատվիրակները պատգամավորին կարող են ընտրել իրենց միջից կամ դրսից։

17. Ազգային եկեղեցական պատգամավորների, անձնափոխանորդների, պատվիրակների ընտրությունը ՍՍՌ Միության սահմաններից դուրս գտնված թեմերում կատարվում է ըստ տեղական գործող հայոց կանոնադրությունների, սահմանադրությունների եւ կամ ավանդական կարգերի, հրահանգվելով սույն կանոնադրությամբ։

18. Ազգային եկեղեցական ժողովի պատգամավորների ընտրության առթիվ ծագած ամենատեսակ տարակուսանքների լուծումը տալիս է Ս. Էջմիածնի Գերագույն Հոգեւոր Խորհուրդը։

19. Կարիք եղած դեպքում Ս. Էջմիածնի Գերագույն Հոգեւոր Խորհուրդը տալիս է հարկավոր բացատրություններ եւ հրահանգներ, իսկ Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսությունը, Երուսաղեմի եւ Կոստանդնուպոլսի Պատրիարքությունները վճռում են իրենց ներքին կանոնադրության համաձայն։

20. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի մահվան դեպքում Կաթողիկոսի ընտրության համար Ազգային եկեղեցական ժողով հրավիրում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Տեղապահը Ս. Էջմիածնի Գերագույն Հոգեւոր Խորհրդի հետ։

21. Նոր Կաթողիկոսի ընտրությունը տեղի է ունենում Կաթողիկոսի մահվանից ոչ ուշ քան վեց ամիս հետո։

22. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրությունը կատարվում է Ս. Էջմիածնի Տաճարում, սույն կանոնադրության 6-րդ հոդվածի համաձայն։

23. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրության կարգը որոշում է Ազգային եկեղեցական ժողովը։

Սույն կանոնադրությունը ընդունված եւ վավերացված է 1945 թվականի հունիսի 19-ին տեղի ունեցած Ազգային եկեղեցական ժողովի երրորդ նիստում։

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Լրագրող Լուսիկ Ղուկասյանի թուրքական հանդիպումները

«Երբ ժողովուրդներին թողնվի ընտրություն կատարել, նրանք եղբայրաբար կապրեն միմյանց հետ»

Թուրքիայի Սոցիալ-դեմոկրատական ժողովրդավարական կուսակցության առաջին քարտուղարի տեղակալ Վամըք Թեքինը կարծում է, որ թշնամանքը պետությունների, ժողովուրդների միջև ստեղծվում է ցեղապաշտների, շովինիստների, ազգայնամոլների կողմից

Անկարայի կենտրոնում գտնվող բազմահարկ արդիական շենքերից մեկի մի քանի հարկերն զբաղեցնում են Սոցիալ-դեմոկրատական ժողովրդավարական կուսակցության կենտրոնական մարմինները, որը կառավարական կոալիցիայում Դեմիրելի ուղիղ կուսակցության գործընկերն է: Դրա ղեկավարը՝ փոխվարչապետ Մուրատ Կարայալչընը շրջագայում էր երկրում, և ինձ ժամադրել ընդունեց նրա տեղակալը՝ պարոն Վամըք Թեքինը: Նա ամեն կերպ փորձում էր ցուցադրել իմ հանդեպ իր լավ, գրեթե բարեկամական վերաբերմունքը: Հարցուփորձ արեց Թուրքիայից իմ տպավորությունների մասին, տեղեկացավ, թե որտեղ է հրապարակվելու իմ հարցազրույցը: Ըմպեցինք թուրքական ավանդական մեկ գավաթ թեյը, և ես տվեցի իմ առաջին հարցը.

— Պրն. Թեքին, ի՞նչ տեղ է զբաղեցնում ձեր կուսակցությունը Թուրքիայի քաղաքական ուժերի համակարգում:

— Մեր կուսակցության թեկնածուները 1991 թ. համընդհանուր ընտրություններում ստացան ձայների 20-75 տոկոսը: Իսկ 1994-ի տեղական ընտրություններում 13,61 տոկոսը: 1991-94 թվականների ընթացքում կուսակցությունից անջատված, հեռացած անդամների հաշվին ստեղծվեցին երկու նոր կուսակցություններ, մեկը՝ ժողովրդա-հանրապետական, մյուսը՝ ձախ-դեմոկրատական: Մենք այժմ խորհրդարանի 450 տեղերից զբաղեցնում ենք 55-ը:

— Վերջերս, ինչքան ինձ հայտնի ձեր խորհրդարանում քննարկվում էր թուրք խաղաղարար ուժեր ղարաբաղյան հակամարտության շրջան ուղարկելու հարցը: Ո՞րն է ձեր դիրքը, և Թուրքիան ի՞նչ դեր կարող է խաղալ այդ հարցում:

— Մենք Թուրքիայի Հանրապետության հիմնադիրներից ենք և հետևում ենք Քեմալ Աթաթուրքի «Խաղաղություն տանը, խաղաղություն աշխարհում» սկզբունքին: Մեր անկեղծ ցանկությունն է, որ բոլոր տեսակի խնդիրներն ու վեճերը խաղաղ լուծում ստանան: Որպես օրինակ բերեմ այն, որ Թուրքիայի անկախության համար մղված թուրք-հունական պատերազմից անմիջապես հետո, երկու երկրների ղեկավարների՝ Աթաթուրքի, Ինյոնյուի և Վենիզելոսի ջանքերով ստեղծվեցին բարեկամական հարաբերություններ: Մեր կուսակցության տեսակետն այն է, որ հայերն ու ադրբեջանցիները [illegible] պետք է խաղաղ ճանապարհով և ոչ մեկ երկիր չպետք է միջամտի նրանց ներքին գործերին: Շրջանում լարվածության սաստկացումը ոչ թուրքերին է ձեռնտու, ոչ էլ մյուս երկրներին: Ընդհանրապես, խաղաղ գոյակցությունը համապատասխանում է բոլորի շահերին: Մենք վճռականորեն դեմ ենք ուժային միջոցներով տարածքներ գրավելուն: Դեմ ենք նաև նրան, որ Թուրքիայի արտաքին քաղաքականության մեջ գերակշռեն ցեղապաշտական և շովինիստական գաղափարները: Ղարաբաղյան հակամարտությունը պետք է լուծվի միջազգային իրավական ակտերի համաձայն, նրանց միջոցով: Բոլոր գրավյալ տարածքները պետք է վերադարձվեն իրենց օրինական տերերին: Մեր կառավարությունը դեմ է բոլոր տեսակի բռնություններին, և մենք համոզված ենք, որ բռնություն կիրառողներն [illegible] վերջում: Մենք չենք [illegible] ուրիշ երկրների ներքին գործերին խառնվել: Ինչ վերաբերում է զորքեր ուղարկելուն, նշեմ, որ թուրքական սահմանադրության համաձայն, այդ հարցը Ազգային մեծ ժողովը միայն կարող է վճռել: Դա նրա լիազորությունների մեջ է մտնում: Առանց դրա անհնարին է: Կամ էլ միջազգային մի կազմակերպության՝ ասենք, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի կողմից պահանջ պետք է ներկայացվի, սակայն չեմ կարծում, որ դեպքերն այդ ուղղությամբ են զարգանում այժմ: Կիպրոսի հարցում մենք օգտագործեցինք լոնդոնյան պայմանագրի կետերը: Այդ ժամանակ մենք փորձեցինք ներգրավել Ամերիկային և Մեծ Բրիտանիային, մեր բարեկամներին անվտանգությունն ապահովելու համար, բայց Ղարաբաղի դեպքում ի՞նչ իրավական փաստաթղթի վրա մենք պետք է հիմնվենք: Երբ, մյուս կողմից, թուրքական խորհրդարանը միակողմանիորեն որոշում ընդունի Ղարաբաղ կամ մի այլ վայր նման զորքեր ուղարկել, մենք որպես կուսակցություն կտրականապես դեմ դուրս կգանք դրան: Մեր կարծիքով, Ղարաբաղը պետք է առաջվա կարգավիճակով որպես ինքնավար մարզ մնա Ադրբեջանի տարածքում և նրա տարածքային ամբողջականությունը պետք է երաշխավորվի Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև կնքված համապատասխան պայմանագրով: Նաև անհրաժեշտ է, որ Նախիջևանի և Ադրբեջանի, ինչպես նաև Հայաստանի և Ղարաբաղի (քանի որ Ղարաբաղում հայեր են ապրում) միջև ցամաքային հաղորդակցությունը երաշխավորվի պայմանագրով:

— Իսկ ի՞նչ է ձեր կարծիքը հայ-թուրքական հարաբերությունների զարգացման հեռանկարների մասին:

— Օսմանյան կայսրության վերջին փուլում, մինչ այդ հարյուրամյակներով խաղաղ ու հաշտ ապրած հայերի, հայերի և թուրքերի միջև տարաձայնություններ առաջացան: Մեծ տերությունները, ինչպես ցարական Ռուսաստանը, սկսեցին Թուրքիայում բնակվող ոչ թուրք ժողովուրդներին գրգռել թուրքական պետության դեմ: Այդ պայմաններում, և նաև կառավարության բացթողումների հետևանքով, տեղի ունեցան անցանկալի դեպքեր: Սակայն մենք ցանկանում ենք, որ թուրք-հայկական հարաբերությունները զարգանան ոչ թե անցյալի ժառանգության, այլ դեպի առաջ նայելու, համագործակցության հիման վրա: Իհարկե, տնտեսական հարաբերություններ կարող են հաստատվել մեր երկրների միջև, և մենք կարող ենք նաև էլեկտրականություն մատակարարել, բայց չպետք է մոռանալ, որ մենք Թուրքիայի հարավարևելյան մասում ունենք քրդական PKK-ի հարցը, որը յուրահատուկ ահաբեկչական խմբակցություն է, և մյուս երկրները պետք է ընդունումով մոտենան մեր երկրի դիրքորոշմանը նրանց նկատմամբ: Վերջերս, թուրք մեզ հասած տվյալների, Արարատ լեռանը հարող շրջաններից նրանց օժանդակություն է ցուցաբերվել Հայաստանից: Դա բնականաբար կխանգարեր հարաբերությունների հաստատմանը մեր երկրների միջև: Կրկնում եմ, մեր սկզբունքը խաղաղությունն է և շրջանում խաղաղության կարելի է հասնել միայն հարգելով միմյանց տարածքային ամբողջականությունը և չմիջամտելով միմյանց ներքին գործերին: Մեր հարևաններից ոչ մի դեպքում չպետք է ներգրավ կանգնեն ահաբեկիչներին կամ պաշտպանեն Թուրքիայի դեմ ուղղված նրանց թշնամանական գործողությունները:

— Կարծո՞ւմ եք, որ միջպետական հարաբերությունների բարելավումը խոչընդոտում է նաև միջկուսակցական հարաբերությունների հաստատմանը: Դուք որևէ տեղեկություն ունե՞ք հայկական քաղաքական կուսակցությունների գործունեության մասին: Եթե այո, ո՞ր կուսակցության հետ կցանկանայիք համագործակցել:

— Որպես Սոցիալ-դեմոկրատական ժողովրդավարական կուսակցություն, մենք սոցիալիստական ինտերնացիոնալի անդամ ենք: Մենք այժմ աշխատում ենք տանում բալկանյան երկրների սոցիալիստական և սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցությունների համագործակցության համար: Իմ կարծիքով, միջկուսակցական հարաբերությունները պետք է զարգանան բոլոր երկրների հետ: Աշխարհը գնալով փոխվում է, և մենք համոզված ենք, որ նման հարաբերությունները կնպաստեն համընդհանուր խաղաղության ամրապնդմանը: Այդ նկատառումներով էլ ցանկանում ենք բալկանյան սոցիալիստական ինտերնացիոնալի ստեղծման նախաձեռնողը դառնալ: Մենք դա շատ օգտակար ենք համարում: Ձեզ հայտնի պատճառներով, ես իրականում շատ բան չգիտեմ Հայաստանում գործող կուսակցությունների գործունեության և կառուցվածքի մասին: Կարծում եմ, այժմ կոալիցիոն կառավարություն է իշխում Հայաստանում: Բայց ես այս հարցը կպարզաբանեմ կուսակցության առաջ և ամեն ջանք կգործադրեմ, որ իրականություն դառնան այդ հարաբերությունները:

— Իսկ ի՞նչ է խանգարում Թուրքիային ճանաչելու Հայկական ցեղասպանությունը, և ի՞նչ պայմաններում դա հնարավոր կդառնա:

— Ես ստիպված եմ ասել, որ իմ կարծիքով, Օսմանյան կայսրության ժամանակ ցեղասպանություն չի կատարվել հայերի նկատմամբ: Ես գիրեսունցի եմ, և իմ ու այդ ժողովուրդների խաղաղ համակեցության շատ լավ օրինակներ գիտեմ: Հայերն ու թուրքերը երկար ժամանակ հաշտ ու բարեկամական մթնոլորտում ապրել են իրար կողքի: Բայց օտար ուժերի դրդմամբ և օժանդակությամբ հայերը զինվեցին, հորս ու պապիս պատմածներից ինձ հայտնի է դարձել, որ նրանք մի քանի անգամ ըմբոստացել են և երեք անգամ հրդեհել Շաբին-Գարահիսարը: Պատմության մեջ հայտնի են նման փաստեր: Ինչպես գիտեք, անկախության համար մղված պատերազմի տարիներին, հունական բանակը մոտեցավ մինչև Անկարային, և Թուրքիայում ապրող հայերն այդ ժամանակ նրանց օժանդակեցին: Բայց պատերազմից հետո թուրքերը ոչ մի անգամ չխտրեցին հայերին: Օտար, արտաքին ուժերը ցանկանում էին տարանջատել Օսմանյան կայսրությունը և այդ նպատակին հասնելու համար սկսեցին զինել Թուրքիայում ապրող տարբեր էթնիկական խմբավորումներին: Ինչպես գիտեք, առաջին համաշխարհային պատերազմի օրերին Օսմանյան Թուրքիան պետք է պատերազմեր նաև ցարական Ռուսաստանի դեմ: Արևելյան Անատոլիայում որոշ հայկական կազմակերպություններ զինվեցին և թիկունքից հարվածեցին թուրքերին: Այդ շրջանը չափազանց կարևոր համարելով, օսմանյան կառավարությունը ստիպված էր հայերին տեղափոխել այնտեղից դեպի Անատոլիայի հարավարևելյան մասը: Երկրորդ համաշխարհայինի օրերին շատ երկրներ, այդ թվում նաև Խորհրդային Միությունը, նույն ձևով վարվեցին, ռազմավարական նշանակություն ունեցող տարածքներից բռնի տեղահանելով որոշ ազգությունների ներկայացուցիչներին: Բայց, ինչպես նշեցի, անցանկալի դեպքերը նախընտրելի է մոռանալ և նայել ապագային:

— Դուք վաղո՞ւց եք քաղաքականությամբ զբաղվում:

— Ես մասնագիտությամբ իրավաբան եմ: Զինվորական ծառայությունս ավարտելուց հետո, 1963-ին մասնակցել եմ տեղական ընտրություններին և ընտրվել Շաբին-Գարահիսարի քաղաքագլուխ: 1974-80 թվերին ես պատգամավոր էի ժողովրդա-հանրապետական կուսակցությունից: 1980 թվին, ինչպես գիտեք, բոլոր քաղաքական կուսակցությունները արգելվեցին: 1974-ից ի վեր, ուրեմն, չհաշված այդ թվականները, ես այս կուսակցության վարչության անդամ եմ և ակտիվ քաղաքական գործունեություն եմ ծավալել Թուրքիայում: Եղել եմ կուսակցության գանձապետը, գլխավոր քարտուղարի տեղակալը և կենտրոնական վարչության գործադիր կոմիտեի անդամը:

— Ինչպիսի՞ն է ձեր պատկերացումներով սովորական հայ քաղաքացին:

— Ես երբեք չեմ մտածել, թե ինչպիսին է սովորական հայը: Չէ՞ որ նրանք էլ մեզ նման մարդիկ են: Երբ գնում եմ Ստամբուլ, մնում եմ այն տանը, որի տանտիրոջ ծնողները շաբին-գարահիսարցի հայեր են եղել: Իմ ամենամոտ ընկերները, բարեկամները նրանք են: Ինձ սխալ չհասկանաք, մենք մարդկանց լավի ու վատի մասին խոսելիս չենք տարբերակում նրանց ըստ ցեղի, լեզվի կամ կրոնի: Պետությունների միջև սահմանները արհեստականորեն են ստեղծվել, իմ կարծիքով: Որոշ երկրներ դիտավորյալ, արհեստականորեն լարվածություն են ստեղծում հասնելու համար ծրագրված քաղաքական նպատակների: Երբ ես Տրապիզոնում դպրոց էի հաճախում, կոմունիզմի մասին որոշ պատկերացումներ ունեի, բայց այն տարբեր էր հետագայում իմ տեսածներից: Երբ խորհրդային ֆուտբոլի թիմն այցելեց Թուրքիա, ես տեսա՝ թե նրանք էլ մեզ նման սովորական մարդիկ են:

Ես համոզված եմ, որ երբ ամեն ինչ թողնվի ժողովուրդների կամքին, աշխարհում այսքան շատ թշնամանք չի լինի:

— Պրն. Թեքին, կուզենայի՞ք որևէ բան ավելացնել:

— Կուզենայի շնորհակալություն հայտնել իմ կարծիքն արտահայտելու այս հրաշալի առիթի համար: Չնայած հանկարծահաս էր, բայց շատ տպավորիչ: Դարձյալ կրկնեմ, որ թշնամանքը պետությունների, ժողովուրդների միջև ստեղծվում է ցեղապաշտների, շովինիստների, ազգայնամոլների կողմից: Լարվածություն ու անվստահություն ստեղծելով, նրանք փորձում են քաղաքական դիվիդենտներ ձեռք բերել: Երբ ժողովուրդներին թողնվի ընտրություն կատարել, նրանք խաղաղ և եղբայրաբար կապրեն միմյանց հետ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Պեշիկյանի առաջին ցուցահանդեսը հայրենիքում

Սեպտեմբերի 17-ին Ազգային պատկերասրահի համեստ սրահներից մեկում բացվեց (առաջին անգամ Հայաստանում) ֆրանսահայ իմպրեսիոնիստ Գրիգոր Պեշիկյանի (1908-1981թթ.) նկարահանդեսը: Նկարչի արվեստը, հաջողությամբ լինելով շատ երկրների մշակութային շրջանակներում, այսօր գրեթե ծանոթ չէ հայրենիքում: Միակ գործը, որ կարող էր ինչ-ինչ չափով վկայել Պեշիկյան նկարչի գոյության մասին, հեղինակի կողմից Հայաստանին նվիրաբերած «Չորի զինանկար» (1950 թ.) կտավն է, որն էլ տակավին իր եզակիության պատճառով, բնավ էլ չէր կարող իմպրեսիոնիզմի անհատականության ամբողջական պատկերը տալ: 1983 թ. Պեշիկյանի այրին Հայաստանի պատկերասրահին նվիրեց ամուսնու շուրջ երեսուն աշխատանք, որից երեսուն յուղաներկ կտավ հիմք դարձան նկարահանդեսը կազմակերպելու համար:

Բավական փոքր ծանոթ տարին էր վիճակված անցնել Գրիգոր Պեշիկյանին իր ստեղծագործական կյանքի նախաշեմին:

Ծնվել է 1908թ., Անկարայում: Ծնողները, որոնք զոհ գնացին հայկական ջարդերին, որբացած տղային ճակատագիրը կապել էին Բեյրութի բարեգործական ընկերության, որն էլ արագ նկարչին սա... Բեյրութ: Լիբանանում ուսանելով ճարտարապետ Մարտիրոս Ալթունյանի մոտ, Գրիգոր Պեշիկյանը նկարչության առաջին դասերն ստանալու հետ մեկտեղ ծնոտ է բերում նկարիչ դառնալու անհաղթահարելի մի տենչ, որն էլ 17 տարեկան հասակում 1925 թ. առաջնորդում է Մարսել, ապա Փարիզ: Հայտնվելով Ֆրանսիայում և առաջին անգամ առնչվելով մեծ արվեստի հետ, մեկ տարի շարունակ բանվորություն է անում Փարիզի երկաթուղում և ծնոտ բերելով անհրաժեշտ դրամական միջոցներ, 1926 թ. ընդունվում է նույն քաղաքի Գեղարվեստից ակադեմիա և մասնագիտական կրթությունն ստանում է նախ Լյուսիեն Սիմոնի, ապա նաև Ժոյլենի արվեստանոցներում: 1936 թ. Պեշիկյանն սկսում է մասնակցել Գեղարվեստի ազգային ընկերության ցուցահանդեսներին: Դասդասակարգված լինելով իմպրեսիոնիզմի լավագույն ավանդույթներով, նկարիչը միշտ հավատարիմ է մնում իր ընտրած ոճին՝ տարեցտարի հղկելով գեղագիտական ճաշակն ու վարպետությունը: Անհատական ցուցահանդեսներով նա հանդես է գալիս Լոզանում (1945 թ.), Ալեքսանդրիայում, Կահիրեում (1946 թ.), Նյու Յորքում (1955-1956 թթ.): Այն փաստը, որ միայն Փարիզում իմպրեսիոնիզմի համաշխարհային կենտրոնում, արդեն իսկ 1950-ից սկսած, Գրիգոր Պեշիկյանը գրեթե տարին մեկ կազմակերպում է իր ցուցահանդեսները, արդեն վկայում է նկարչի լայն ճանաչվածության մասին: Արդեն ապաս արվեստների սալոնում բացված նկարահանդեսին (1400 մասնակից) երբ հավասարազոր մրցանակներից մեկը շահելուց հետո Գրիգոր Պեշիկյանի անունը վստահորեն դասվում է իմպրեսիոնիզմի հայտնի վարպետների շարքում:

Հայաստանի Ազգային պատկերասրահում ցուցադրվող աշխատանքները ստեղծված լինելով տարբեր ժամանակներում, պարզորոշ կերպով բացահայտում են Պեշիկյանի վարպետության առաջընթացը: Բոլոր գործերի համար բնութագրական են թվում իմպրեսիոնիզմի ոգուն հարազատ անմիջական, օգտագործվող գույների սահմանափակումը (5-6 գույն, ավելին հարկ ուղղակի չկա. Մանե), կերպարների ընդհանրացումը (Հալս) և նրանց տրամադրության համահունչ ողջ միջավայրը իր բազմաշերտ ամբողջականությամբ: Ակնհայտ ծովն ու կապտավուն ծավալները կոչվող «Ծովի բարիքները մատրող երեխան» կտավում, հանգիստ տարերքն ու նրան լրացնող հավասարակշռված «Չկնորսների ժամանումը Ցոկիա» կտավում:

Ակնհայտ է, որ «Կրկես» շարքի նրա 7-8 աշխատանքները հեղինակի կողմից նախատեսված չեն եղել շարք լրացնելու, այլ սոսկ էսքիզներ են և նպատակ են ունեցել կատարելության մակարդակի հասցնել մարդկային ու ոչ մարդկային շարժումների պատկերումը:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՎԱՆԱՁՈՐ

«Կվինտա-94» մրցույթ-փառատոնը

Սեպտեմբերի 5-ին երաժշտական ուսումնարանի մեծ դահլիճում կայացավ Վանաձոր քաղաքի և Գուգարքի շրջանի մինչև 16 տարեկան ստեղ-

ծագործողների «Կվինտա-94» մրցույթ-փառատոնը: Այն կազմակերպել էր «Կվինտա» բարեգործական կենտրոնը, որի հիմնադիրն է միջազգային և հանրապետական մրցույթների դափնեկիր, «Հայաստան» հանրապետական հիմնադրամի «Ճնռոտներ-93» մրցույթի հաղթող, 16-ամյա դպրոցի կոմպոզիտոր Արթուր Մարկոսյանը: Մրցույթը բացվեց Արթուր Մարկոսյանի «Վանաձոր» երգով (խոսք Էդվարդ Մարկոսյանի), որը կատարեցին Արմենուհի Ռաֆայելյանը, Գոհար Մաթինյանը, Մուշեղ Մխիթարյանը և Արթուր Անդրեասյանը: Մրցույթին օժնեց արդ. Ասպետի նկարիչ ... Sեր-Օ... Լ...յանը:

Ներկա ... իրենց փոքրիկ, այնպես ... ստեղծագործությունները: Մասնակիցներին ող... Արթուր Մարկոսյանը: ... լավագույն հեղինակ ... Լիլիթ Ղուլիկյանը:

Հիմնադրամը գործակցել է Վանաձոր քաղաքի գործարար կուլիսի կողմից Արթուրին նվիրաբերված նոտաների և հեղինակային բարեգործական համերգների հասույթներից: Բարեգործական կենտրոնի կողմից սահմանված էին հետևյալ դրամական պարգևները. 3000 դրամ, 2000 դրամ, 1000 դրամ 1-ին, 2-րդ և 3-րդ տեղերի համար: Տոնեցին նաև շնորհակալագրեր ու հուշանվերներ: Մրցույթի բոլոր մասնակիցներին տրվեց 500-ական դրամ: Մասնակիցներից մի քանիսի վոկալ ստեղծագործությունները կատարեց երաժշտական ուսումնարանի մանկական երգչախումբը դեկ. Խալիֆյան: Մրցույթ-փառատոնի վերջում Արթուր Մարկոսյանն իր խորին շնորհակալությունը հայտնեց աջակից կազմակերպություններին, կառքի միավորման տնօրեն Մանուկյանին, տրիկոտաժի արտադրական միավորման տնօրեն Ղարագյոզյանին, «Լավաշտուկան» արտադրական միավորման տնօրեն Թադևոսյանին, Սողիսակի «Արթուր» փոքր ձեռնարկության տնօրեն Չախոյանին, ՀԷԲ-ի Վանաձորի բաժանմունքի կառավարիչ Սարդարյանին, Կանանց միության նախագահ Առաքելյանին, գեղարվեստական Ալանյանին և Կոշտոյանին: Իր ստեղծագործություններով նույնպես ունեցավ Արթուր Մարկոսյանը ստանձնելով հնչեցնելով «Մեռ... բառով, մանկության» էստրադային ... Փոքրիկ Լիլիթ Մարգարյանը կատարեց «Մայր հայրենիք» ... երգը: Վերջում Արթուրը հնչեցրեց «Հրաժեշտ Էկոս... ռոն» դաշնամու... իրեն ... Նրա նպատակն է, հայրենի քաղաքի երաժշտական ... մրցույթներից մեկ... կյան ստեղծագործ... պատանի բացված տաղանդներ: ... ստամ, որ սեպտեմբերի 5-ի այս միջոցառումն ավանդական կդառնա Լոռվա բնաշխարհի պատանի ստեղծագործողների համար, և գործարար մարդիկ իրենց հերթին կաջակցեն ...

Ռ... ՄԱՏԻԹԱՆՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Էներգետիկայի երախտավորը

Սեպտեմբերի 15-ին Էներգետիկայի հայկական գիտահետազոտական ինստիտուտում տեղի ունեցավ գիտխորհրդի նիստ նվիրված ինստիտուտի առաջին տնօրեն, ակադեմիկոս Հրանտ Արզոնցի ծննդյան 80-ամյա տարելիցին: Այն ներածական խոսքով բացեց ինստիտուտի տնօրեն, դոցենտ Լևոն Եղիազարյանը: Արզոնցի մասին հուշեր պատմեցին նրա սաներն ու գործընկերները: Նշվեց, որ Արզոնցի տնօրինության տարիներին (1959-1978 թթ.) Էներգետիկայի ինստիտուտը մեծ վերելք

ապրեց, դառնալով էներգետիկական գիտական մտքի կենտրոն: Ակադեմիկոս Արզոնցը մշակել է էլեկտրահամակարգերի բարդ, ոչ սիմետրիկ ռեժիմների տեսությունն ու հաշվարկի մեթոդները, բազմաբևեռ տարանջատիչների ու ... ների տեսության հիմունքները: Նրա ղեկավարությամբ կատարվել են նաև հետազոտություններ միջհամակարգային էլեկտրահաղորդումների զարգացման, միացյալ էներգահամակարգերի ... և դինամիկ կայունության էլեկտրահաղորդման գծերի աշխատանքի միացման ռեժիմների բնագավառում: Հետազոտությունների արդյունքները ներդրվել են Անդրկովկասի միացյալ էներգահամակարգում: Արզոնցը ... է ավելի քան 120 տպագրված գիտական հոդվածների, այդ թվում 4 գրքերի և մի խանի գյուտերի:

Հրանտ Արզոնցն իր մահկանացուն կնքեց 1978 թ.՝ թողնելով ... մեծ ժառանգություն:

ՍՏԵՓԱՆ ... ՅԱՆ

ԴԵՄՔԵՐ

Ճեմահու առասպելներ ԱՄՆ առաջին տիկնոջ մասին

Ինչպես աստղային ժամերին էր, մահվանից հետո էլ նրա անվանը հաճախ են անդրադառնում զանգվածային լրատվության միջոցները:

Ժակլին Քենեդին Ամերիկայի հպարտությունն էր: Նրան համարում էին ԱՄՆ-ի երբևէ ամենահանրաճանաչ կանանցից մեկը՝ Ազատության արձանի, Մերիլին Մոնրոյի հետ:

Խոստումնալից նախագահի հրապուրիչ տիկնոջ երևալը հասարակության մեջ, ֆուրորի առիթ դարձավ: Սակայն իրական հաղթանակ նա տարավ Ֆրանսիայում՝ նախագահական զույգի պաշտոնական այցի ժամանակ: Ջոնի հետ կյանքը բնավ մեղրոտ չէր: Նա այնի էր ընկնում ոչ միայն հմայքով, այլև սեփական զարմանալի եռանդով: Իր իսկ խոստովանությամբ, կնոջ կարիք ուներ յուրաքանչյուր յուրաքանչյուր ժամում: Այլապես սարսափելի գլխացավ է ունենում: Նրա սիրեցյալների թվում էին տասնյակ հերասանուհիներ, ստյուարդեսներ և ուղղակի գեղեցիկ կանայք:

Ժակլինն ամուսնու մահից հետո երկրորդ անգամ ամուսնացավ 1968 թվականին, երբ հայտարարեց հունական առևտրական մագնատ Արիստոտել Օնասիսի հետ իր ամուսնության մասին: Նրա ունեցվածքը գնահատվում էր 500 միլիոն դոլլար: Ամերիկյան հասարակական կարծիքը տակավին շատ երկար ժամանակ դատապարտում էր այդ ամուսնությունը: Ռոբերտ Քենեդին նրան նախազգուշացրել էր, որ այդ ամուսնությունը առնվազն հինգ նախագահների ընտրողների ձայներին կնստի իրենց:

Բոլորին հուզում էր միայն մեկ հարց. ի՞նչ էր նա գտել Օնասիսի մեջ: Հավանաբար այդ ժամանակ ամերիկացիները հասկացան, որ իրենց նախկին առաջին տիկինն անտարբեր չէ փողի նկատմամբ: Սակայն Ժակլինը միշտ կրկնում էր, որ Արիստոտելը մեծ հմայք ուներ, սրամիտ էր և բավական խելոք: Ջեկիի գլխավոր մրցակցուհին էր ազգությամբ հույն, օպերային հռչակավոր երգչուհի Մարիա Կալլասը: Մինչ այդ նա երկար ժամանակ ապրում էր Օնասիսի հետ:

Ինքը՝ Կալլասը, և Օնասիսի դուստր Քրիստինան Ժակլինին համարում էին չար խորթ մայր: Նրանք իրավացի չէին: Ջեկին նրանց հետ որևէ գործ չուներ: Նրան հետաքրքրում էին միայն Արիստոտելի միլիոնները: Յուրաքանչյուր ամիս իր ամուսնուց ստանում էր 30 հազար դոլլար՝ գրպանի ծախսերի համար: Նրանք շատ հազվագյուտ էին տեսնվում, բնակվելով երկրագնդի տարբեր ծայրերում: Մի քանի տարի անց Օնասիսն իր սխալը հասկացավ, սակայն արդեն ուշ էր: Նա որոշեց ապահարզանի համար դատ սկսել:

Հնարավոր է, որ նա այդ քայլին չգնաց, սակայն նրա Քրիստինա դուստրը հոր վրա մեծ ազդեցություն ուներ և վախենում էր ժառանգության առյուծի բաժինը կորցնելուց: Օնասիսը հունական խորհրդարանից պահանջում էր այս օրենքի վերացումը, որն այրուն երաշխավորում էր ամուսնու ունեցվածքի խորոտ մասը՝ նրա մահանալուց հետո: Այդ գործը նա չհասցրեց ավարտել: 1975 թ. մահացավ: Այն ժամանակ, երբ նա մահանում էր փարիզյան հիվանդանոցում,

Ժակլինը Նիկիտա Խրուշչովի հետ. 1961 թ. Վիեննա

կինը Ամերիկայում դահուկ էր քշում: Ամուսնու մահից հետո Ժակլինին հաջողվեց օրինական ժառանգորդուհուց՝ Քրիստինայից, ստանալ 26 միլիոն դոլլար: Մեկ անգամ ևս այրիանալուց հետո, նա վերադարձավ տուն՝ Նյու Յորք:

Նրա բախտը նորից բերեց՝ գտավ մի խելացի մենեջերի՝ Էնդրյու Սայերին, որը կարողացավ նրա ունեցվածքն ավելացնել 10 անգամ: Ի լրումն Ջինը, գերող ավենյուում գտնվող հիանալի հարկաբաժնի, նա ստացավ մի կալվածք՝ 464 ակր տարածությամբ և մի ֆերմա Նյու-Ջերսի նահանգում: Սակայն Ջեկին մտադիր չէր ծերերը ծալած նստել: Որոշ ժամանակ անց նա իր համար զբաղմունք գտավ: Շաբաթվա յուրաքանչյուր օրն աշխատում էր որպես գրական խմբագիր: Վերջին 15 տարիների ընթացքում Ջեկիի ընկերակիցն էր Մորիս Թեմփելսմանը՝ ադամանդների ունևոր վաճառական:

«...Նա մահացավ այնպես, ինչպես ապրում էր. գլուխը բարձր պահելով: Նա մահացավ քաղցկեղից»:

Գիտնականները պնդում են, որ հիվանդության այդ ձևը ենթակա է բուժման: Սակայն Ժակլինի բախտը չբերեց... Ամուսնու մահից հետո նա իրեն թույլ էր տվել ընդամենը երկու հարցազրույց, և այն էլ՝ ոչ լրագրողներին, և մեկը թույլատրել է հրապարակել 50, իսկ մյուսը՝ 100 տարուց հետո:

Այժմ ԱՄՆ-ում նրա և ամուսնու շուրջ զանազան առասպելներ են հյուսվում: Այսպես օրինակ, վերջերս մի հաղորդում երևաց, որում պնդվում էր, որ Ջոն Քենեդին չի մահացել Դալլասում ահաբեկչական գործողությունից հետո, այլ անդամալույծ եղած և խոսելուց զրկված թաքնվել է երկրի խորքում: Եվ որ Ժակլինը իր մահից առաջ մեկնել էր նրա մոտ՝ հրաժեշտի հանդիպման նպատակով:

Մշակույթի հայկական ֆոնդը, Հայաստանի նկարիչների միությունը և պաշտպանության նախարարությունը հրավիրում են Ձեզ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՇՈՒՆ

փառատոնի մեկնարկային աշխատանքի ցուցահանդեսին, որը կբացվի Երևանի նկարչի տանը, սեպտեմբերի 20-ին, ժամը 15-ին:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառում են 4 հա... 5 ...ննա տարողությամբ էմալ... ված օխտեռներ: Զանգ... ել հեռախոս ... 77-28-69, 77-2...7

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ մշակույթի աշխատողների միությունը ս/թ սեպտեմբերի 20-ից 30-ը Հայաստանում անց է կացնում ժողովրդական պարի միջազգային փառատոն, որին մասնակցում են կազակական, հնդկական, ... գիտական պարային համույթները, «Ձանգեզուր» (Լաղարեւսկի) և «Զանգեզուր» (Ալավերդի) պարախմբերը: Փառատոնի բացումը տեղի կունենա սեպտեմբերի 21-ին, Աշտարակում: Սեպտեմբերի 22-ից 28-ը փառատոնային միջոցառումներ տեղի կունենան հանրապետության քաղաքներում ու շրջկենտրոններում: Փառատոնի փակումը կկայանա սեպտեմբերի 29-ին, Երևանում, Հակոբ Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնի շենքում:

Հեռ. 525-348

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ Մարզական

ՆԵՏԱՁԳՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական նետի աղեղները

Երբեմ օր ժանց Ֆյոդոր Սարոյին նվիրված նետաձգության հուշամրցաշարը, որն անցկացվեց նետաձգության եւ խոսի հոկեյի մանկապատանեկան մարզադպրոցում: Աշխարհում ամենահին այդ մարզաձեւի մարզիչ ու մարզիկ Սարոն մեզ մոտ տարածելու առաջին երախտավորներից էր, որը 16 տարի աշխատելով այստեղ, կարողացավ պատրաստել այնպիսի սաներ, որոնք հաջողությամբ էին պաշտպանում մեր հանրապետության մարզական պատիվը ամենատարբեր մրցաշարերում: Նրանցից սպորտի վարպետ Արամ Տոնոյանը նվաճեց նախկին Խորհրդային Միության չեմպիոնի տիտղոսը: Լավագույն ցուցանիշներ ունեցան նաեւ հանրապետության չեմպիոններ Էդուարդ եւ Արսենիս Աղայանները, Արմեն Փիլոյանը, Խաչիկ Մարտիրոսյանը, Ալվարդ Հակոբյանը, Անահիտ Հարությունյանը եւ էլի ուրիշներ: Սարոյի անմիջական նախաձեռնությամբ հիմնադրվեցին «Հունաստանի Հայաստան», «Հայկի նետ» միջազգային մրցաշարերը: Նետաձգության եւ խոսի հոկեյի մանկապատանեկան մարզադպրոցը կազմակերպվեց նրա նախաձեռնությամբ: Նա հնդինակ դարձավ մրցումների հաջող կազմակերպմանն ու անցկացմանը նպաստող էլեկտրական մի լուսատախտակի, որն օգտագործվեց նաեւ մոսկովյան 22-րդ օլիմպիական խաղերում:

Ազգությամբ հույն, մարզիչ Սարոյի հուշամրցաշարի բացման հանդիսավոր արարողություն տեղի ունեցավ: Մարզիկները, որոնց թվում էին նաեւ վաղամեռիկ, սիրված մարզիչի սաներն ու այժմյան սկսնակներն 90 մետր հեռավորությունից: Լայնածին աղեղներից արձակված նետերը «Մ-1» վարժությունում բոլորից դիպուկ խոցեց Սուրեն Կարախանյանը, որը ցույց տվեց 1166 միավոր արդյունք: Աղջիկներից 1109 միավորով առաջին տեղը նվաճեց Սարոյի սան Մարինե Սահինյանը:

Եզրափակիչ մրցաձեւում բացարձակ առաջնությունը նվաճեց Արսակ Ներսիսյանը: Այդ նույն մրցաձեւում աղջիկներից դարձյալ հաղթանակ տարավ Սահինյանը: Բացարձակ արդյունքով հաղթող դարձավ Արսակ Ներսիսյանը, որի ցուցանիշն էր 101 միավոր: Նրան էլ հանձնվեց հուշամրցաշարի գավաթը: Մարզադպրոցի նախկին սան, հանրապետության առաջնությունների մրցանակակիր, այժմ Ֆրանսիայում բնակվող Խաչիկ Մարտիրոսյանի կողմից սահմանված հուշանվերներով ու գավաթներով պարգեւատրվեցին բոլոր մրցանակակիրները:

ՊԵՐՃՈՒՀԻ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ՇԱԽՄԱՏ

Հակոբյանը շահեց երրորդ մրցախաղը

ԶԱՎԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Թիլբուրգում անցկացվող շախմատի գրոսմայստերական միջազգային մրցաշարում արդեն երրորդ մրցախաղը շահեց Վլադիմիր Հակոբյանը: Նա պարտության մատնեց Իսրայելի ներկայացուցիչ Իգոր Խենկինին, որը, ի դեպ, նախորդ օրը հաղթել էր հոլանդացի նշանավոր շախմատիստ Յան Թիմմանին:

Սմբատ Լպուտյանին վիճակահանությամբ բաժին էր ընկել ուկրաինացի Վլադիմիր Տուկմակովը: Առաջին պարտիայում երեւանցի գրոսմայստերը սեւերով հասավ հաղթանակի: Սակայն երկրորդում Տուկմակովին հաջողվեց հավասարեցնել հաշիվը, կայծակնային լրացուցիչ հանդիպումներում Լպուտյանը պարտություն կրեց եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից:

Նախորդ օրը նման հինգրորդխանոց խաղ էր վիճակվել անցկացնել Ռաֆայել Վահանյանին, որը, ինչպես հայտնի է, հիմնական ժամանակահատվածը հավասար 1:1 էր ավարտել Յուրի Դոխոյանի հետ: Ռաֆայելը հաղթեց եւ մտավ հաջորդ շրջան, որտեղ սակայն պարտություն կրեց Բոսնիա եւ Հերցեգ

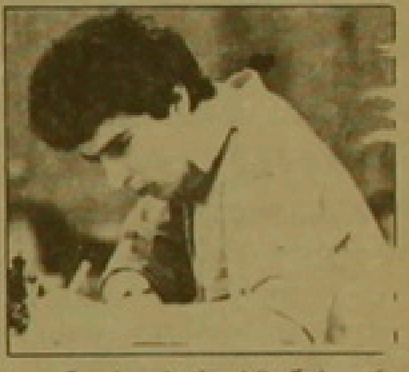

Գրոսմայստեր Վլադիմիր Հակոբյանը

վինայի ներկայացուցիչ Իվան Սոկոլովից եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից:

ԲՐՈՆԵՍ

Հեռուստատեսությունը օլիմպիական խաղերում

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ,
Վալանս, Ֆրանսիա

1936 թին, տիրահռչակ Հիտլերի իշխանության օրոք, Բեռլինում կազմակերպված օլիմպիական խաղերում առաջին անգամ մուտք գործեցին հեռուստախցիկները: 138 ժամ անընդմեջ օլիմպիական հաղորդումներ սփռվեցին: Մարզադաշտում ընդամենը 3 խցիկներ էին զետեղված, որոնցից միայն մեկն էր գործում հաղորդման համար: 1948 թին առաջին անգամ հեռուստատեսային BBC ընկերությունը միջազգային օլիմպիական կոմիտեին գումար վճարեց նկարահանումների իրավունքը ստանալու համար: BBC-ն 64 ժամ 27 րոպե հաղորդումներ տվեց շուրջ 500 հազար հեռուստադիտողների համար: Այս հաղորդումները կարող [illegible] դիտել միայն Լոնդոնից 80 կիլոմետր հեռավորության վրա գտնվող հեռուստադիտողները: 1958 թին օլիմպիական ներքին օրենքները վավերացրին վաճառքի համար հեռուստատեսային պայմանագրերը, որոնք օլիմպիական խաղերի ժամանակ եկամուտներ պետք է բերեին ՄՕԿ-ին: 1960 թին Հռոմում, առաջին անգամ պատմության մեջ, եվրոպական 18 երկրներ, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ն, Կանադան եւ Ճապոնիան կարող եղան հեռուստատեսությամբ ուղղակիորեն հետեւել օլիմպիական խաղերի ընթացքին: 1964 թին Տոկիոն առաջին անգամ գործածեց արբանյակային կապը, որի շնորհիվ հեռուստատեսային նկարահանումները երկրագնդի յուրս ծայրերն էին ուղարկվում ուղիղ եթերով: Բայց միայն ԱՄՆ-ն եւ Ճապոնիան կարողացան պատկերները նույն վայրկյանին ստանալ: Ճապոնական NHK հեռուստատեսային ընկերությունն առաջին անգամ գործածեց դանդաղեցման կոճակը, որի շնորհիվ կարեւոր նկարահանումները հետ էին տրվում եւ դանդաղ ձեւով ցուցադրվում: 1968 թ. Մեքսիկայի խաղերում առաջին անգամ հեռուստադիտողներն ամբողջ աշխարհում [illegible] սփռվեցին ուղղակիորեն եւ գունավոր: 1972 թ. Մյունխենի օլիմպիադայից սկսած, օլիմպիական խաղերը վերածվեցին հեռուստաընկերությունների համար կազմակերպված խաղերի: Այսպես, օլիմպիական ղեկավարները որոշեցին, որ ոչ մի եզրափակիչ չանցկացվի միեւնույն ժամին, որպեսզի հեռուստատեսությունը կարողանա ամեն մի եզրափակիչի նկարահանումներն ուղղակի կատարել եւ սփռել: Գործածվեցին 98 խցիկներ, մի հանգիստ էլ խաղերը նկարահանելու համար ուղղաթիռների վրա էին զետեղված: 1976 թին Մոնրեալում, հեռուստաընկերությունների հետ կնքված պայմանագրերը բերեցին 32 միլիոն դոլար: 1984 թին Լոս Անջելեսում, 156 երկրներ վճարովի նկարահանումներ պատվիրեցին: Այդ հաղորդումներն ամբողջ աշխարհում դիտեց շուրջ 2,5 միլիարդ մարդ: Ամերիկյան ABC հեռուստաընկերությունը գործածեց նոր տիպի նկարահանումներ, որի համար օգտագործեց 250 խցիկներ: 1992 թ. Բարսելոնի խաղերը սփռվեցին 193 երկրներում: 1994 թ. ձմեռային օլիմպիադայում Լիլեհամերում, 130 երկրներ ուղղակիորեն էին սփռում նկարահանումները: Նախորդ ձմեռային խաղերում Ալբերվիլում, այդ թիվը հասնում էր միայն 86-ի: Ամերիկացի հեռուստադիտողների 84 տոկոսը դիտեց Լիլեհամերի խաղերը, իսկ ամբողջ աշխարհում շուրջ 3 միլիարդ մարդ: Արդեն 1996 թին Ատլանտայում հեռուստատեսային նոր ռեկորդներ չե՞ն սահմանվի:

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՄՍ Արայի - «Ազնավուր» 0-2
«Երազամիֆ» - «Բանանց» 0-1
«Վան» - «Զանգեզուր» 2-0

Առաջնության աղյուսակը սեպտեմբերի 20-ի դրությամբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շիրակ	20	19	1	0	63-13	39
2. ՀԱԸԱ	20	17	0	3	82-15	34
3. Բանանց	21	16	1	4	85-26	33
4. Արարատ	17	11	4	2	72-12	26
5. ՀՄՄ ՖԻՄԱ	20	10	5	5	44-30	25
6. Ցեմենտ	20	9	6	5	37-27	24
7. Կոտայք	21	9	4	8	61-32	23
8. Ազնավուր	19	7	3	9	27-52	17
9. Վան	21	6	2	13	26-61	14
10. Երազամիֆ	20	5	4	11	18-38	14
11. Լոռի	20	4	5	11	18-49	13
12. Զանգեզուր	19	5	2	12	12-67	12
13. Նաիրիս	21	4	3	14	12-39	11
14. ԲՄՍ Արայի	19	3	3	13	23-61	9
15. Կանաց	20	1	2	17	12-65	4

ԲԱՐՁԵՐ

Մահիճոյս ուզում է ֆուտբոլիստ դառնալ

Պաշտոնապես նա Իտալիայում էր գտնվում ռոք երաժշտության մի խմբի հետ: Թենիսի նախկին աստղ, դյուրագրգիռ Ջոն Մակինրոյը իրականում բենիսի ռակետները մի կողմ էր դրել իր ձեռքը վերցնելու կիթառը: Սանտա Մարգարիտայում (Իտալիա) զբոսաշրջիկների համար ծովեզրյա սարքավորումներում Մակինրոյը երգում էր մի գեղեցկուհու հետ:

Նա ուզում էր մոռացության տալ իր նախկին տիկնոջը՝ դերասանուհի Տատում Օ'Նիլին, որը ամուսնալուծության պատճառով Մակինրոյից պահանջում է 4 մլն. դոլլար: Օ'Նիլն ուզում է, որ այդ գումարը մարելու համար Մակինրոյն ամսական վճարի 120 հազար դոլլար: Ինչո՞ւ հենց այդքան: Օ'Նիլը պատասխանում է, որ ամսական այդքան գումար են կազմում ծախսերը բիկնապահի, ավտովարորդի, բժիշկների եւ դրամաշիկական դասերի համար: Մակինրոյը, որը շուրջ 120 միլիոն

Ջոն Մակինրոյը իր նոր ընկերուհու հետ

դոլլարի կարողություն ունի, կարող է իրականացնել իր նախկին տիկնոջ պահանջները:

ԱՄՆ-ում տեղի ունեցած ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության խաղերով ոգեւորված, Մակինրոյն ուզում է ստեղծել ֆուտբոլի պրոֆեսիոնալ մի թիմ: Մինչ այդ նա իտալական ափի վրա փորձում է ֆուտբոլ խաղալ, որ մաս կազմի իր առաջիկա

ԵԹԵ ԴՈՒՔ ՓՆՏՐՈՒՄ ԵՔ ՁԵՐ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ՄՇՏԱԿԱՆ ՍՊԱՌՈՂ ԵՒ ՈՒՆԵՔ ԲԱՐՁՐՈՐԱԿ ՄԹԵՐՔՆԵՐ, ԿԱՊՎԵՑԵՔ ՄԵԶ ՀԵՏ

Ֆիրման կատարում է բարձրորակ մթերքների մեծածախ գնումներ.

- Չրեղեն. ծիրան, չամիչ, թուզ, արմավ եւ այլն
- Գետնանուշ, կաղին, նուշ, ընկույզ, պիստակ եւ այլն
- Շոկոլադով զեֆիր, մրգի մարմելադ, շոկոլադով մարմելադ, պոմադկա եւ այլ քաղցրավենիքներ (պիտանիության ժամկետը՝ առնվազն 2 ամիս):

Ֆիրման առաջարկում է

երկարաժամկետ համագործակցություն այն ձեռնարկությունների եւ մասնավոր անձանց հետ, որոնք յուրօրինակ հրուշակեղենի պատրաստման մեծ փորձ ունեն:

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆՔ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

Զանգահարել՝ 23-69-92 ժ. 18.00-22.00

«ԱՐԱՐԱՏ» ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ եզակի է հանրապետությունում իր ծառայությունների բնույթով

Կանոնավոր թռիչքներ.

- ԵՐԵՎԱՆ-ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԱՎՐԱՊՈԼ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ՄԻՆ_ՎՈԴԻ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ԱՍՏՐԱԽԱՆ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ԹԲԻԼԻՍԻ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ՄԵՂՐԻ-ԵՐԵՎԱՆ

Թռիչքները՝ «Էրեբունի» օդանավակայանից

* Մինչեւ 10 տ ուղեբեռի տեղափոխում ԱՊՀ ցանկացած քաղաք:

ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻ-8 ՈՒՂՂԱԹԻՌԸ մերձակա տարածաշրջանի ցանկացած կետ կհասցնի.

- ուղեւորների,
- բեռներ, ինչպես նաեւ ոչ ստանդարտ ուղեբեռներ (ուղղաթիռից կախված վիճակում):

Կարող ենք տրամադրել Ձեզ ուղղաթիռ իր անձնակազմով

Փոքր ավիացիայի մեծ վարպետները կօգնեն Ձեզ նիր գտնել ցանկացած ծայրահեղ և վտանգավոր իրավիճակից.

- գազատարի, հաղորդակցման այլ միջոցների վերանորոգման, շինարարական այլ աշխատանքների սպասարկում,
- անտառներում ծագած հրդեհի մարում,
- փրկարար և հատուկ աշխատանքներ ժողովրդական տնտեսության օբյեկտներում,

Գրանցեք մեր տվյալները մինչեւ անհրաժեշտության հաշվելու պահը

Հասցե Երևան, Արշակունյաց պ. 135 Օդանավակայան «Էրեբունի»

Հեռ. 567108, 486941, 484761
Ֆաքս. 448987

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ՉՎԱՑՈՒՑԱԿ

1994 թ. աշնանի սեպտեմբերի 1-ից մինչև սեպտեմբերի 24-ը

Զվարթնոց

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	Ժամանում	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	Ժամանում
1------	ՏՈՒ-154	22.15	01.10	R3 1241	ԱԹԵՆՔ	R31242	*01.10	*05.30
1-3-5--	ՏՈՒ-134	08.20	11.25	R3 7117	ԱՇԳԱԲԱԴ	R3 7118	12.25	13.45
1------	ՏՈՒ-154	22.15	21.00	R3 1241	ԲԵՅՐՈՒԹ	R3 1242	**22.00	*05.30
-2--5--	ՏՈՒ-154	13.50	21.00	R3 7095	ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ	R3 7096	23.00	**08.35
------7	ՏՈՒ-134	08.00	10.15	R3 105	ԹԵՀՐԱՆ	R3 106	11.45	13.10
1234567	ՏՈՒ-154	08.20	09.00	R3 810	ՄՈՍԿՎԱ	R3 90[illegible]	10.20	12.45
12--5-67	ՏՈՒ-154	13.00	18.15	R3 894	ՄՈՍԿՎԱ	R3 893	19.50	22.15
--34---	ԻԼ-86	13.00	18.15	R3 900	ՄՈՍԿՎԱ	R3 899	19.50	22.40
--3--6-	ՏՈՒ-154	08.20	19.45	R3 7091	ՆՈՎՈՍԻԲԻՐՍԿ	R3 7092	22.45	**02.55
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	13.50	18.00	R3 7207	ՌՈՍՏՈՎ	R3 7208	23.00	**00.30
---4---	ՏՈՒ-154	12.00	18.15	R3 9037	ՍԱՄԱՐԱ	R3 9038	21.00	22.30
----5--	ՏՈՒ-154	11.00	17.15	R3 9015	Ս.-ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ	R3 9016	19.30	22.50
1234567	ՏՈՒ-134	07.30	08.45	R3 7167	ՍՈՉԻ	R3 7168	10.45	12.00
---4---	ԻԼ-86	04.05	10.00	R3 9827	ՕՄՍԿ	R3 9828	21.00	**04.00
-2--5--	ՏՈՒ-154	07.45	11.00	R3 1219	ՖՈՒՋԵՅՐԱ	R3 1220	24.00	**03.00

Էրեբունի

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	Ժամանում	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	Ժամանում
1-3-5--	ՅԱԿ-40	10.45	11.35	PЮ-27	ԳՈՐԻՍ	PЮ-28	13.35	14.25
1234567	ՅԱԿ-40	08.00	09.30	PЮ-45	ՄԻՆ-ՎՈԴԻ	PЮ-46	11.30	13.00
1234567	ՅԱԿ-40	11.30	13.00	PЮ-43	ՄԻՆ-ՎՈԴԻ	PЮ-44	15.00	16.30
1234567	ՅԱԿ-40	14.30	16.00	PЮ-47	ՄԻՆ-ՎՈԴԻ	PЮ-48	18.00	19.30
1234567	ՅԱԿ-40	08.30	10.15	PЮ-17	ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ	PЮ-18	11.45	13.30
--3-5-7	ՅԱԿ-40	14.45	16.30	PЮ-3	ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ	PЮ-4	18.45	20.30
-2-4-6-	ՅԱԿ-40	09.00	10.15	PЮ-29	ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ	PЮ-30	11.45	13.30

Գյումրի

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	Ժամանում	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	Ժամանում
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	06.00	07.30	PГ-7249	ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ	PГ-7250	09.00	10.30
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	11.30	12.40	PГ-7245	ՄԻՆ-ՎՈԴԻ	PГ-7246	19.45	20.45
1-3-5-7	ՏՈՒ-134	08.45	13.30	PГ-920	ՄՈՍԿՎԱ	PГ-919	15.05	19.30
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	11.30	16.50	PГ-7245	ՍԱՄԱՐԱ	PГ-7246	17.50	20.45

** ժամանումը մեկնակետում հաջորդ օրը: *ժամանումը մեկնակետում 2 օր հետո:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք ՀԱ գրասենյակներ կամ Ձեր ճամփորդական գործակալին:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի մտավորականների միությունը բարձրագույն, միջնակարգ մասնագիտական և հանրակրթական դպրոցի աշխատակիցներին, ուսանողական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներին հրավիրում է համախորհրդակցության:

Համախորհրդում կքննարկվեն հետևյալ խնդիրները.

ա) ՀՀ կառավարության քաղաքականությունը կրթության ասպարեզում:

բ) Կրթության բնագավառի աշխատակիցների սոցիալ-տնտեսական աղետալի վիճակը:

գ) Կրթության և մտավորականության փրկության ուղիները:

Համախորհրդակցությունը տեղի կունենա սեպտեմբերի 21-ին ժամը 15-ին, Կինոյի տանը (Վաղարշյանց 18):

Մտավորականների միության վարչությունը բուհերի և մյուս հաստատությունների ներկայացուցիչներին, համախորհրդակցության կազմակերպման հարցերի հետ կապված, խնդրում է ներկայանալ սեպտեմբերի 20-ին ժամը 14-ին Մանկավարժական ինստիտուտի գլխավոր մասնաշենք (Խանջյան 5, 2-րդ հարկ):

Travel Company "ARMINTERTOUR"

Armenia, Yerevan, str. Akopa Akopjan 2, tel. 22.24.50

«ԱՐՄԻՆՏԵՐՏՈՒՐ» ֆիրման շարունակում է կանոնավոր չվերթներ

ԵՐԵՎԱՆ-ԲՈՒՐԳԱՍ (ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ)-ԵՐԵՎԱՆ

երթուղիով ամեն չորեքշաբթի:

Ցանկացողներին հնարավորություն է տրվում հանգստանալ հանրահայտ «Ձլատիե պեսկի» լողափում:

Շտապեք, սեզոնը մոտենում է ավարտին:

Երևան, Հ. Հակոբյան 2 (Սերգեևյան ինստիտուտի դիմաց) և «Անի» հյուրանոց, 622 սենյակ

Հեռ. 27 24 50, 27 20 07, 27 20 08, 59 46 22

A STYLE

ԱՄՆ-ում սովորել ցանկացողներին

ԱՄՆ-ի կառավարությունը ուրախ է ներկայացնել ԱՄՆ-ի բուհերում սովորելու համար «1995 թ. Էդմոնդ Ս. Մասկիի անվան կրթաթոշակ» և «1995 թ. Անկախության աջակցության գործընթաց ծավալման կոչման համար կրթաթոշակ» ծրագրերը: Սույն կրթաթոշակային ծրագրով նախկին ԽՍՀՄ-ի հանրապետություններին 350 տեղ է հատկացվում մեկ կամ երկու տարով ԱՄՆ-ի բուհերում սովորելու հետևյալ մասնագիտություններով՝ բիզնես, պետական կառավարում, տնտեսագիտություն, իրավունք, կրթության կազմակերպում, գրադարանավարություն/ինֆորմատիկա, պետական քաղաքականություն, լրագրություն: Կրթաթոշակների բաշխումը վերոհիշյալ ծրագրերի համար իրագործվում է բաց մրցութային ճանապարհով: Մրցույթին կարող են մասնակցել այն անձինք, ովքեր համապատասխանում են հետևյալ չափանիշներին.

- Հայաստանի, Ադրբեջանի, Բելոռուսիայի, Էստոնիայի, Վրաստանի, Ռուսաստանի, Տաջիկստանի, Թուրքմենստանի, Ուկրաինայի կամ Ուզբեկստանի քաղաքացի են,
- տարիքը մինչև 40 տարեկան
- ունեն կամ կունենան բարձրագույն կրթության վկայական, մինչև 1995 թվականի հուլիսը (հինգամյա կուրսի ուսանողները ևս կարող են մասնակցել),
- վարժ տիրապետում են գրավոր և բանավոր անգլերենին,
- ընտրած մասնագիտության մեջ կարող են ցուցաբերել մասնագիտական բարձր պատրաստվածություն,
- ի վիճակի են սկսելու ուսումը ԱՄՆ-ում 1995 թվականի ամռանը:

Մրցույթին մասնակցել չեն կարող այն անձինք, ովքեր

- ամուսնացած են ԱՄՆ քաղաքացու հետ,
- սովորում են որևէ ուսումնական հաստատությունում ԱՄՆ-ում,
- ապրում կամ աշխատում են ԱՄՆ-ում,
- դիմել են այլ երկիր տարագրության կամ քաղաքական ապաստան ստանալու համար:

Այս ծրագրերը ֆինանսավորվում են ԱՄՆ-ի Տեղեկատվական գործակալության կողմից:

Անհրաժեշտ փաստաթղթերը կարելի կլինի ձեռք բերել 1994 թ. հոկտեմբերի 1-ից «ԱՅՐԵՔՍ» կազմակերպության գրասենյակից: Մեր հասցեն է. Երևան 375019, Մարշալ Բաղրամյան 40, Հայաստանի Ամերիկյան համալսարան, սենյակ 10 (գրադարանի կողքը), «ԱՅՐԵՔՍ»

Փաստաթղթերը անվճար են տրամադրվում և կարող են պատճենահանվել: 1994 թ. սեպտեմբերի 20-ին, ժամը 18:00 Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարանում տեղեկատվական դասախոսություն կլինի ծրագրերի և փաստաթղթերի վերաբերյալ: Փաստաթղթերի լրացման կարգի վերաբերյալ անհատական կոնսուլտացիա ստանալ ցանկացողների համար դասախոսությանը մասնակցելը պարտադիր է: Փաստաթղթերի ետ հանձնման վերջին ժամկետը հոկտեմբերի 28-ն է:

OPPORTUNITIES FOR GRADUATE STUDY IN THE UNITED STATES:

The government of the United States of America is pleased to announce the 1995 Edmund S. Muskie Fellowship Program and the 1995 Freedom Support Act Graduate Fellowship Program. Fellowship Programs will provide approximately 350 fellowships to the citizens of former USSR countries for one year or two year graduate study in US institions in the following fields:

Business Administration, Public Administration, Economics, Law, Education Administration, Library and information science, Public policy, Communications/journa'ism

Competition for the Edmund S. Muskie and Freedom Support Act Graduate Fellowship Programs is merit-based and open to any individual who meets the following criteria:

- citizen of Armenia, Azerbaijan, Belarus, Estonia, Georgia, Russia, Tajikistan, Turkmenistan, Ukraine, or Uzbekistan
- under the age of 40 at the time of application
- hold an undergraduate degree (five-year program) with good academic standing by July 1995
- proficient in written and spoken English at the time of the application
- able to demonstrate professional aptitude and leadership potential in their field of specialization
- able to begin study in the United States in summer 1995.

The following individuals are not eligible to apply:

- spouses of US citizens
- individuals currently enrolled in academic programs in the United States
- persons residing, working, or earning a living in the US
- individuals who have applied for an immigrant visa or political asylum to any country

Support for the Edmund S. Muskie and the Freedom Support Act Graduate Fellowship programs is provided be the United States Information Agency.

Application forms will be available starting from OCTOBER 1, 1994 from:

Erevan IREX office, American University of Armenia room # 10 / near the library/ Marshal Baghramian 40, Erevan 375019, Armenia.

Applications are free of charge and may be photocopied

An informational lecture describing the program and application procedure will be given on September 20, 1994 at 18:00 at the American University of Armenia. Lecture attendance will be required for those desiring future consultations regarding their individual applications.

The application deadline is October 28

ARMENTRUST

ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

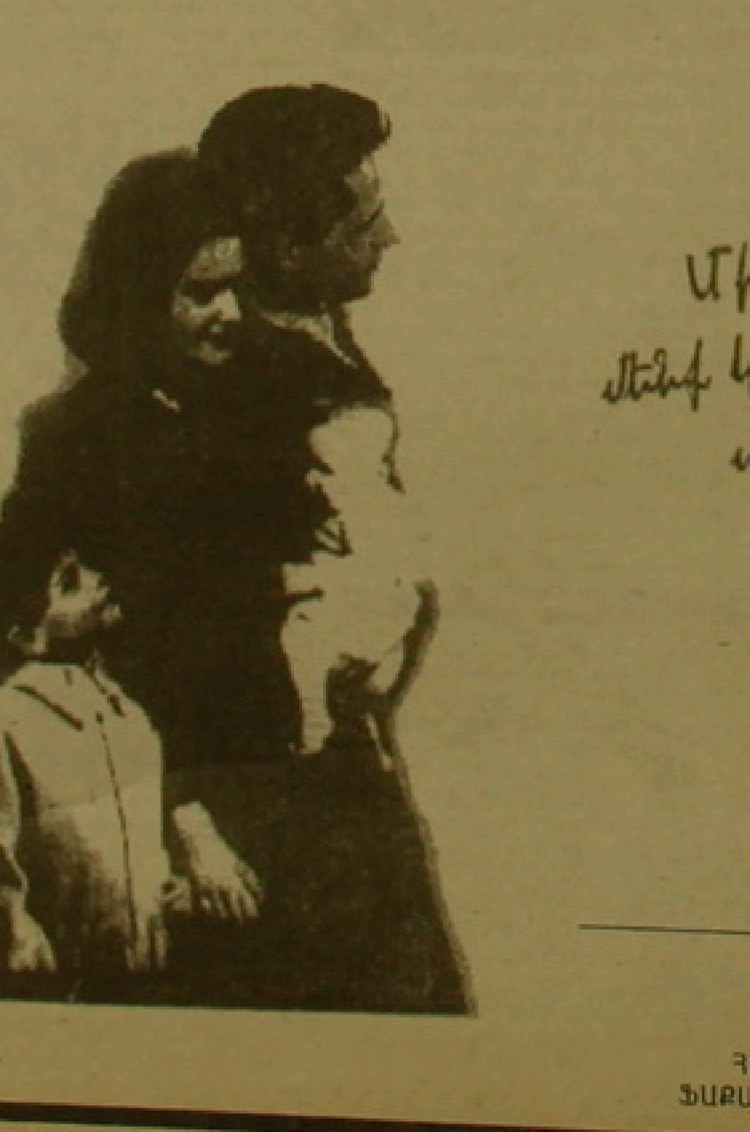

Միասին
մենք կարող ենք

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ
ՍԱՅԱԹ-ՆՈՎԱ 27
ՀԵՌ. 58.67.18, 58.67.19
ՖԱՔՍ. (007 8852) 56.11.84

«Պարզաբանք» հրատարակչության տպարան. Երևան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1848 Տպաքանակ 5000 Ստորագրված է տպագրության 19. 09. 1994 Գինը 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@